C/2025/5511

13.10.2025 г.

ИЗВЕСТИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки относно изпълнението на Социалния фонд за климата

(C/2025/5511)

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение ... 3

II. Създаване и определяне на органи ... 3

а. Органи, участващи в изпълнението на СПК ... 4

1. Органи, на които е възложено изпълнението на СПК ... 4

2. Орган/органи, който/които отговаря(т) за подписването на декларация за управлението, придружаваща исканията за плащане ... 5

3. Орган/органи, който/които отговаря(т) за одитирането на системите и операциите ... 5

б. Допълващи се органи ... 6

4. Орган, отговорен за координирането на подготовката и мониторинга на СПК ... 6

в. Определяне от държавите членки ... 6

г. Одитна работа, която трябва да се извършва на национално равнище, ако органите не са обхванати от член 11, параграф 3 от Регламента за СФК или от МВУ ... 7

д. Приемане от Комисията на процеса на определяне на органите ... 8

III. Подготовка за изпълнението на СПК ... 8

а. Създаване на национален координационен комитет ... 8

б. Участие на регионалните/местните органи, социалните партньори и заинтересованите страни от гражданското общество ... 9

IV. Мониторинг на изпълнението ... 9

а. Общи показатели ... 10

б. Общи показатели, използвани като междинни цели и целеви стойности ... 11

в. Двугодишно докладване за напредъка относно изпълнението ... 11

V. Задължения за разпределение на финансовите средства ... 12

а. Решение за изпълнение на Комисията, съчетано с многогодишното решение за финансиране ... 13

б. Правно задължение ... 13

в. Индивидуални бюджетни задължения ... 13

г. Отмяна на бюджетни задължения и оставащи бюджетни кредити ... 14

VI. Искания за плащане ... 14

а. Подаване на искания за плащане ... 14

б. Декларация за управлението ... 15

в. Обобщени резултати от одитите ... 15

VII. Оценка на Комисията и обработване на исканията за плащане ... 16

а. Предварително определяне на стойности на изплащане ... 16

б. Положителна оценка и плащане ... 16

в. Задоволително постигане на междинна цел или целева стойност ... 16

г. Отрицателна оценка на междинните цели и целеви стойности, спиране на плащанията 17

д. Отклонение от първоначалните прогнозни разходи 17

е. Пропорционални плащания в случай на ограничени ресурси 17

ж. Сериозно неизпълнение и прекратяване на споразумението 18

VIII. Защита на финансовите интереси на ЕС 18

а. Системи за управление и контрол 18

б. Предотвратяване на измами 19

в. Конфликт на интереси 19

Последици от несъответствието 20

г. Предотвратяване на двойното финансиране и допълване с други инструменти за финансиране 20

Етап на проектиране 21

Етап на изпълнение 21

Роля на Комисията 21

д. Съответствие с правилата на ЕС относно държавната помощ 21

е. Спазване на правилата за възлагане на обществени поръчки 23

IX. Цифрова система, събиране и съхранение на данни за крайни получатели на разпределението на финансови средства 24

а. Единна цифрова система за регистрация на съответната информация относно изпълнението на мерките и инвестициите 24

б. Използването на система за електронен обмен на данни между държавите членки и Комисията 25

в. Събиране, записване и съхранение на данни за крайните получатели 26

X. Гаранции, одит и контрол 26

а. Оценка на системите за управление и контрол 27

XI. Намаляване на финансовата подкрепа и възстановяване на сумите 28

XII. Оценка на Социалния фонд за климата и оценка на целесъобразността на социалните планове за климата 29

а. Оценка на Социалния фонд за климата 29

б. Оценка на целесъобразността на социалните планове за климата 30

в. Устойчивост на инвестициите 30

XIII. Информация, комуникация и видимост 30

а. Видимост и информация за крайните получатели 30

б. Публикуване на данни за крайните получатели и мерките и инвестициите, реализирани по Социалния фонд за климата 32

в. Комуникационна стратегия за социалния план за климата 32

г. Хоризонтални комуникационни дейности на европейско равнище 33

I. **Въведение**

Целта на Социалния фонд за климата (СФК), създаден с Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета ([1]) (наричан по-долу „Регламентът за СФК“), е да се допринесе за осъществяването на социално справедлив преход към неутралност по отношение на климата.

Социалният фонд за климата (СФК) е специално предназначен за справяне със социалните въздействия на включването на емисиите на парникови газове от сгради и автомобилен транспорт в рамките на Директива 2003/87/ЕО ([2]) (Директивата за система за търговия с квоти за емисии (СТЕ). Новата система за търговия с емисии, установена в глава IVa от Директивата за СТЕ (СТЕ2), обхваща секторите на сградите, на автомобилния транспорт и на малките предприятия, които не бяха включени в обхвата на съществуващата система на ЕС за търговия с емисии. По линия на СФК се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за подпомагане на уязвимите домакинства, уязвимите ползватели на транспорт и уязвимите микропредприятия, които са особено засегнати от увеличението на цените на енергията от изкопаеми горива и транспортните разходи в резултат на прилагането на СТЕ2.

Целта на настоящото известие с насоки е да се помогне на държавите членки да изпълнят своите социални планове за климата (СПК) в съответствие с Регламента за СФК. То допълва известието с насоки относно социалните планове за климата ([3]) и известието на Комисията, в което се предоставят технически насоки относно прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ ([4]), и приложенията към него ([5]).

Настоящото известие с насоки не предопределя бъдещите правни разпоредби в контекста на многогодишната финансова рамка (МФР) след 2027 г. Настоящите насоки ще бъдат преразгледани, когато това е необходимо, за да се приведат в съответствие с всички бъдещи правни разпоредби, приложими съгласно МФР след 2027 г., включително с евентуални промени в метода на изпълнение, и за да се гарантира, че мерките и инвестициите продължават да бъдат изпълнявани ефективно.

В съответствие с член 4, параграф 1 и съображение 17 от Регламента за СФК всяка държава членка следва да представи на Комисията своя СПК до 30 юни 2025 г.

Съгласно СФК 65 милиарда евро ще бъдат разпределени за периода от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2032 г. Със задължителен принос от страна на държавите членки, възлизащ на най-малко 25 % от прогнозните общи разходи за техните социални планове за климата (СПК), СФК ще възлиза най-малко на 86,7 милиарда евро. Работата на СФК трябва да започне на 1 януари 2026 г. — поне една година преди СТЕ2 да започне да функционира напълно и две години преди началото на новата многогодишна финансова рамка (МФР) през 2028 г. Това ранно стартиране ще допринесе за безпроблемното въвеждане на СТЕ2.

Крайният срок за транспониране на Директива (ЕС) 2023/959 за установяване на СТЕ2 беше 30 юни 2024 г. ([6]) Съгласно член 16, параграф 3, буква а), точка i) от Регламента за СФК Комисията ще оцени адекватността на СПК, като вземе предвид дали той отговаря адекватно на социалните въздействия и предизвикателствата, пред които са изправени уязвимите домакинства, микропредприятия и ползватели на транспорт вследствие на СТЕ2. Поради това нетранспонирането на СТЕ2 води до невъзможност на СПК да спази изискването за адекватност и общата цел на СФК.

Ако държава членка официално представи своя СПК, но не е транспонирала Директива (ЕС) 2023/959 за установяване на СТЕ2, Комисията няма да може да оцени представения СПК. В този случай, особено когато държавата членка не е определила правните задължения за регулираните субекти на нейна територия да предават квотите по СТЕ2, еквивалентни на техните верифицирани емисии, СПК ще се счита за неадекватен, тъй като не може да се докаже наличието на социално въздействие, както се изисква съгласно член 16, параграф 3, буква а), точка i) от Регламента за СФК. В този случай Комисията ще издаде решение за изпълнение, съдържащо отрицателна оценка на СПК в съответствие с член 17, параграф 4 от Регламента за СФК.

II. **Създаване и определяне на органи**

В съответствие с член 11, параграф 3, член 21, параграф 1 и приложение III към Регламента за СФК всяка държава членка трябва да въведе **ефективна и ефикасна система за вътрешен контрол**. Това включва определянето на органите и организациите, които отговарят за различните аспекти на изпълнението на СПК и за одита на системите и операциите, свързани със СПК.

([1]) Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социален фонд за климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060 (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 1).

([2]) Директива 2003/87/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (текст от значение за ЕИП) (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

([3]) C(2025) 881 final.

([4]) C(2025) 880 final.

([5]) C(2025) 880 final, Приложения 1—2.

([6]) Член 3, втора алинея от Директива (ЕС) 2023/959.

За да се надгради съществуващият опит и да се намали административната тежест, **държавите членки могат** — в съответствие със своите правни и регулаторни рамки и с потвърждение от Комисията — **да определят един-единствен орган**, който да изпълнява функциите, посочени в раздели а) и б) по-долу: за координиране на изготвянето и мониторинга на СПК, изпълнение на СПК, подписване на декларацията за управлението и подготвяне на исканията за плащане до Комисията. Например държавите членки могат да възложат изпълнението на СПК на управляващите органи на програмите на политиката на сближаване или на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ). Освен това държавите членки трябва да определят орган или органи, които ще извършват одити на системите и операциите по начин, който гарантира тяхната функционална независимост.

а. ***Органи, участващи в изпълнението на СПК***

Следните функции на органите, участващи в изпълнението на СПК, са конкретно определени в Регламента за СФК и приложение III към него. Трябва да бъдат изпълнявани следните функции:

1. *Органи, на които е възложено изпълнението на СПК*

— **Управление на мерките и/или инвестициите**, очертани в СПК, за постигане на техните цели и разпределяне на съответните отговорности и функции.

— Гарантиране, че са въведени надеждни системи с цел защита на **финансовите интереси на ЕС**, с особен акцент върху предотвратяването, разкриването, докладването и коригирането на измами, корупция и конфликти на интереси, и осигуряване на спазването на приложимите правила, по-специално на правилата за държавна помощ и обществени поръчки. Това включва своевременното откриване и отстраняване на евентуални нередности.

— Установяване на ефективни и пропорционални **мерки и процедури за борба с измамите**, съобразени с рисковете, установени в стратегията за борба с измамите.

— Извършване на **проверки на управлението**, за да се провери, чрез документни проверки и проверки на място, дали се изпълняват междинните цели и целевите стойности на СФК и дали няма сериозни нередности, а именно измами, корупция и конфликт на интереси или двойно финансиране.

— Потвърждаване и предоставяне на доказателства на Комисията, че **междинните цели и целевите стойности действително се постигат**, и водене на диалог с Комисията относно напредъка по изпълнението.

— Гарантиране, че крайните получатели на финансовите средства получават дължимите суми, при условие че е налично финансиране.

— Събиране и сигурно съхраняване на **данни** и на цялата друга важна информация, **в съответствие с член 21, параграф 2, буква г)** от Регламента за СФК, включително **на резултатите от извършения одит и контрол и последващите действия във връзка с тях**, за да се осигури надеждна одитна следа.

— Събиране и сигурно съхраняване на **данни за мерките и инвестициите**, както и за междинните цели и целевите стойности, **в съответствие с член 21, параграф 2, буква г), точка iv)** от Регламента за СФК.

— Събиране на **данни за напредъка по изпълнението на СПК** и за общите показатели в съответствие с член 24, параграф 1 от Регламента за СФК, за да се осигури ефективен мониторинг.

— Изпълнение на **информационните и комуникационните дейности и дейностите по осигуряване на видимост** в съответствие с член 23 от Регламента за СФК, включително публикуване на данни за крайните получатели на единен уебсайт, ако тази задача не е възложена на национален координиращ орган.

Органите, които отговарят за изпълнението на СПК, могат да бъдат национални, регионални или местни органи, в зависимост от действащите национални правни и регулаторни рамки и от вида на мерките и инвестициите, включени в СПК. Държавите членки са тези, които решават как да разпределят отговорностите между органите, като вземат предвид необходимостта от осигуряване на ефективно изпълнение на СПК, така че уязвимите домакинства, микропредприятия и ползватели на транспорт да се възползват от мерките и инвестициите.

Ако на регионалните органи бъде възложено изпълнението на СПК, те ще имат същите видове отговорности като националните органи.

2. *Орган/органи, който/които отговаря(т) за подписването на декларация за управлението, придружаваща исканията за плащане*

Органът(ите), който (които) отговаря(т) за подписването на декларацията за управлението, придружаваща исканията за плащане, ще изпълнява(т) функциите, посочени по-долу:

— **Осигуряване** на прилагането на ефективни и пропорционални мерки за защита на финансовите интереси на ЕС, като се вземат предвид установените рискове.

— **Консолидиране** и надзор над работата на изпълнителните органи, за да се гарантират съгласуваността и качеството на СПК.

— **Предоставяне на гаранция** на Комисията, че изпълнението на СПК е в съответствие с приложимите стандарти, правила и разпоредби.

— **Потвърждаване**, че **исканията за плащане включват само изпълнени междинни цели и целеви стойности**, като се гарантират точност, надеждност и автентичност на данните. Това включва поддържането на електронни записи на всички елементи на проверката в съответствие с правилата и процедурите.

— **Проверка** дали нередностите, установени в окончателните доклади относно одитите и контрола, свързани с искания за плащане, са били правилно разгледани и коригирани на равнището на съответните крайни получатели.

На 18 април 2023 г. Комисията публикува изявление ([7]) относно споразумението, постигнато от съзаконодателите съгласно приложение III към Регламента за СФК. В това изявление се подчертава, че назначаването на повече от един орган, който да подписва декларациите за управлението, придружаващи исканията за плащане, може да доведе до неефективност и размиване на отговорностите, както и да създаде объркване относно ролите на органите.

3. *Орган/органи, който/които отговаря(т) за одитирането на системите и операциите*

Органът(ите), който/които одитира(т) системите и операциите, ще отговаря(т) за посочените по-долу задачи.

— **Провеждане на системни одити** на функционирането на системата за управление и контрол и на **одити на операциите**, за да се даде разумна увереност на Комисията, че **междинните цели и целевите стойности**, включени в **исканията за плащане**, са постигнати.

— **Проверка на ефективното функциониране на системите за управление и контрол и на процеса на определяне на органите** в съответствие с ключовите изисквания, посочени в Регламента за СФК и в приложение III към него.

— **Гарантиране**, че работата им обхваща всички съответни елементи, **за да се гарантира, че финансовите интереси на ЕС** са защитени, чрез получаване на уверение, че са въведени системи за предотвратяване, разкриване, докладване и коригиране на измами, корупция и конфликти на интереси, и осигуряване на спазването на изискванията на единния пазар (на правилата за обществени поръчки и държавна помощ).

— **Провеждане** на всички одитни дейности в съответствие с **международно приетите одитни стандарти**.

— **Предоставяне на обобщените резултати от извършените одити** и приложените мерки за всяко искане за плащане, за да се защитят интересите на ЕС, като се набляга върху:

  — отсъствието на конфликти на интереси;

  — прилагането на мерки за борба с измамите;

  — предотвратяването на корупцията и двойното финансиране.

Одитният орган трябва да бъде публичен орган, въпреки че конкретни одитни задачи може да бъдат делегирани или възлагани на публични или частни органи под негов надзор и отговорност.

([7]) Брюксел, 18 април 2023 г., (OR. en, pl) 7984/23 ADD 1, Междуинституционално досие: 2021/0206(COD).

б. ***Допълващи се органи***

Както е посочено в Насоките относно СПК и като се има предвид многосекторният характер на СФК, държавите членки се насърчават да създадат национален координационен орган за СПК.

1. *Орган, отговорен за координирането на подготовката и мониторинга на СПК*

В член 6, параграф 3 от Регламента за СФК се определя, че СПК трябва да са в съответствие с информацията, включена в други програми и законодателни актове на ЕС, и с поетите съгласно тях ангажименти от страна на държавите членки. За тази цел държавите членки се насърчават да създадат специален орган, който да осигурява цялостна координация в различните области.

Националният координационен орган може да изпълнява функциите, посочени по-долу:

— да гарантира, че СПК е **съгласуван** с други национални инициативи относно политиката;

— да осигурява **съгласуваност** и **допълняемост** между СПК и плана за действие на Европейския стълб на социалните права, програмите на политиката на сближаване, плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ), националния план за саниране на сгради, интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата (НПЕК) и плана за справедлив преход;

— **да осъществява координация** с органите, които отговарят за ефективното планиране и изпълнение на действията, и органа/органите, които отговарят за подписването на декларацията за управлението, с цел ефективно проследяване на исканията за плащане;

— **да посредничи** между органите, които отговарят за изпълнението, с цел разрешаване на проблеми, свързани с изпълнението;

— **да действа като единно звено за контакт** за отделите на Комисията, Европейската сметна палата и други съответни органи или институции на ЕС;

— **да осъществява надзор** над периодичния мониторинг, докладване (в съответствие с член 24 от Регламента за СФК) и извършване на оценките, когато е необходимо;

— **да осигурява** изпълнението на комуникационни дейности за повишаване на осведомеността относно подкрепата от ЕС и да разпространява информация относно действията, постигнати по линия на СПК;

— **да осъществява надзор** над публикуването на данни за крайните получатели (и за изпълнителите и подизпълнителите, когато крайният получател е възлагащ орган) с цел запазване на прозрачността.

Независимо от органа или органите, които изпълняват тези управленски функции, трябва да се осигури ефективно разделение между тях и органа, изпълняващ одиторски функции, за да се даде възможност за извършването на подходящи и независими одити на системите и операциите.

в. ***Определяне от държавите членки***

Органът(ите), посочен(и) в буква а) от настоящия раздел, трябва да бъде(бъдат) определен(и) в съответствие с приложение III към Регламента за СФК и националната рамка. Определянето на координационния орган съгласно буква б) трябва да се извършва в съответствие с националната рамка; процедурата за определяне на органа съгласно приложение III към Регламента за СФК не е приложима.

В съответствие с член 11, параграф 3 от Регламента за СФК, ако държава членка реши да възложи ролята на орган, натоварен с изпълнението на СПК, на управляващ орган на програмите на политиката на сближаване съгласно Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета ([8]) (Регламента за общоприложимите разпоредби – РОР), Комисията ще счита съществуващите системи за управление и контрол, които вече са въведени, за отговарящи на изискванията на Регламента за СФК.

Тази разпоредба се прилага за органи на национално, регионално или друго равнище.

([8]) Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159).

Въз основа на полезните взаимодействия, предвидени в тази разпоредба, и естеството на задачите, изпълнявани от други видове органи на програмите на политиката на сближаване и на МВУ, Комисията би могла да приложи опростена процедура в няколко други ситуации, както е описано подробно по-долу.

Органи съгласно РОР:

i. На управляващ орган съгласно РОР е възложена ролята на органа, който отговаря за подписването на декларацията за управлението, придружаваща искането за плащане съгласно Регламента за СФК.

ii. На междинно звено съгласно РОР е възложена ролята на органа, изпълняващ СПК съгласно Регламента за СФК, при условие че на междинния орган е делегирано да изпълнява всички съответни задачи на управляващия орган за програмите на политиката на сближаване.

iii. На одитен орган съгласно РОР е възложена ролята на органа, който извършва одитите съгласно Регламента за СФК.

Органи съгласно МВУ:

Поради сходствата със структурите и процедурите за управление и контрол, създадени на национално и регионално равнище за управление на МВУ**,** структурите на МВУ също биха могли да се използват (ако са различни от органите, изпълняващи програмите на политиката на сближаване) за пряко изпълнение на действия съгласно СПК. В тези случаи съществуващите системи за управление и контрол, които вече са въведени от държавите членки, ще се считат за отговарящи на изискванията на Регламента за СФК.

Всяка държава членка трябва официално да съобщи на Комисията списъка на органите, които отговарят за задачите по линия на СФК, или когато представя своя СПК, или по-късно, преди определянето на органите, като се увери, че следните елементи са проверени и потвърдени:

а) органите имат законовите правомощия на национално равнище;

б) органите разполагат с необходимите ресурси и капацитет за допълнителните задачи, които трябва да бъдат изпълнявани по силата на СФК;

в) държавите членки следва да гарантират, че изпълнението на СПК няма да застраши усвояването на другите фондове на ЕС, които са под отговорността на новоопределените органи на СФК; и

г) държавите членки следва да гарантират спазването на приложимите изисквания на приложение III към Регламента за СФК.

Ако определените органи не са управляващи органи на програмите на политиката на сближаване, посочени в член 11, параграф 3 от Регламента за СФК, или на МВУ, Комисията ще признае пригодността на органа да изпълнява ролята, възложена от държавата членка, за всеки отделен случай, както е описано в точка II, буква г) от настоящите насоки.

Във всеки случай всички органи, участващи в усвояването на фондовете по линия на политиката на сближаване на ЕС и/или на МВУ, със значителни недостатъци, потвърдени от Комисията, Европейската сметна палата или друг национален одитен орган, трябва да бъдат изключени от гореспоменатия опростен процес на определяне на органа.

г. *Одитна работа, която трябва да се извършва на национално равнище, ако органите не са обхванати от член 11, параграф 3 от Регламента за СФК или от МВУ*

Всеки субект, който отговаря за изпълнението на СПК и/или подписването на декларацията за управлението съгласно СФК, който **не е участвал преди това в** програми на политиката на сближаване или в МВУ (както е описано по-горе), следва да подлежи на одит от одитния орган. При този одит следва да се оценява дали органите отговарят на критериите за системата за вътрешен контрол, посочени в приложение III към Регламента за СФК, преди процесът на определяне да бъде завършен. Одит трябва да се извършва също и на всеки субект с потвърдени значителни недостатъци ([9]) по отношение на изпълнението на кохезионните фондове или МВУ и който държавата членка все пак реши да определи за орган.

([9]) Вж. категории 3 и 4 в раздела относно оценката на системите за управление и контрол по-долу.

Следва да се отбележи, че оценката на съответствието с ключовите изисквания, определени в приложение III към Регламента за СФК, се отнася до това дали проектът на системата за управление и контрол е подходящ. Това означава, че за да одобри Комисията определянето на даден орган, тя се нуждае от становище относно устройството на системите. На този етап обаче не се изисква становище относно практическата ефективност на системата за управление и контрол. Обхватът и целите на този одит са описани по-подробно в раздел X от настоящите насоки.

Ако не може да се получи достатъчна гаранция преди приемането на СПК, СПК следва да включва междинна цел, която трябва да бъде изпълнена преди извършване на плащането, която изисква от одитния орган одитно становище „без резерви“ за тези субекти. Ако държавата членка не предложи такава междинна цел в СПК, Комисията ще поиска такава, когато оценява СПК, както е предвидено в член 17, параграф 3, буква в) от Регламента за СФК.

д. *Приемане от Комисията на процеса на определяне на органите*

Комисията по принцип ще приеме процеса на определяне, обхванат в буква а) от настоящия раздел, без допълнителна контролна дейност, когато определеният одитен орган вече предоставя увереност съгласно програмите на политиката на сближаване или съгласно МВУ.

Ако държавата членка реши да **определи за одитен орган нов субект**, който няма предишен опит в одитирането нито на кохезионните фондове, нито на МВУ, Комисията ще прегледа структурата на определения одитен орган и евентуално на други органи, отговорни за изпълнението на СПК. Комисията ще **провери съответствието с Регламента за СФК и международните одитни стандарти възможно най-скоро и евентуално като част от оценката на СПК или веднага след официалното му приемане**.

В член 17, параграф 3, буква в) от Регламента за СФК от държавите членки се изисква да отстранят всички слабости в системите за вътрешен контрол преди първото плащане. Ако не може да се получи достатъчна гаранция преди приемането му, СПК следва да включва **допълнителна мярка** (междинна цел), изискваща положителна оценка от Комисията на тези одитни органи, които нямат предишен опит в одитирането на кохезионните фондове и/или на МВУ. Ако държавата членка не предложи такава междинна цел в СПК, Комисията ще поиска такава, когато оценява СПК (член 17, параграф 3, буква в) от Регламента за СФК). Тази междинна цел трябва да бъде постигната преди първото плащане.

III. **Подготовка за изпълнението на СПК**

а. *Създаване на национален координационен комитет*

В член 21, параграф 1 от Регламента за СФК се определя необходимостта от осигуряването на ефективна и ефикасна система за вътрешен контрол. В приложение III към Регламента за СФК се определят органите и процедурите, гарантиращи, че тези органи ще получат увереност.

За да се улесни взаимодействието със заинтересованите страни, държавите членки се насърчават да предоставят **платформа за национална координация на изпълнението на СПК**, така че диалогът със заинтересованите страни да бъде организиран по начин, който предлага яснота относно сроковете, относно начина, по който заинтересованите страни могат да участват в диалога, и относно координацията на национално равнище. Създаването на такава платформа ще улесни работата на органа, отговорен за координирането на изготвянето и мониторинга на националния СПК.

Може да се създаде национален координационен комитет, който да обхваща структурите, въведени от държавата членка, за да **управлява, координира и изпълнява своя СПК** и да го обсъжда със **съответните заинтересовани страни**. В допълнение към подкрепата за ефективното изпълнение на СПК този координационен комитет ще гарантира, че СПК е изпълнен в съответствие с другите национални стратегии, програми за финансиране от ЕС и политики на ЕС.

Националният координационен комитет би могъл да извършва, наред с други задачи, следните дейности:

— мониторинг на напредъка, постигнат при изпълнението на СПК и постигането на междинните цели и целевите стойности;

— справяне с конкретни проблеми и предизвикателства, засягащи изпълнението на мерките и инвестициите;

— оценка на приноса на СПК за справяне с предизвикателствата, установени в НПЕК на държавата членка или в други инструменти и програми, оказващи въздействие върху СФК;

— мониторинг на постигнатия напредък при извършване на оценките;

— мониторинг на постигнатия напредък при докладването на показателите за резултатите, за крайния продукт и за контекста, при извършването на оценявания и синтезирани оценки и при последващи действия във връзка с направените констатации;

— гарантиране на предприемането на комуникационни действия и действия по осигуряване на видимост и на постигането на напредък в изграждането на административния капацитет на публичните институции;

— мониторинг на участието на партньори и бенефициери, осигуряване на ефективното участие на ключови заинтересовани страни и насърчаване на принципа на партньорство.

Такъв комитет би могъл също така да способства за обмена на мнения относно методиката, използвана за преглед на междинните цели и целевите стойности, както и относно двугодишното докладване за изпълнението на СПК или за всяка промяна в СПК. Накрая, той би могъл да представи предложения на органите, изпълняващи СПК, и по-специално относно възможните начини за намаляване на бюрокрацията за крайните получатели и подобряване на ефективността на мерките и инвестициите.

Националният координационен комитет следва да бъде съобразен със специфичните нужди, институционалните рамки и структурите на управление на всяка държава членка. Дали такъв комитет би бил ефективен в подкрепата на изпълнението на СПК и постигането на желаните резултати ще зависи от фактори, като **степента на ангажираност на заинтересованите страни, ефективността на административните процеси и неговата адаптивност**.

Държавите членки силно се насърчават да включат в своите национални координационни комитети представители на съответните министерства и агенции, местни и регионални власти, социални партньори и други заинтересовани страни, както и на Комисията.

Препоръчително е всеки национален координационен комитет да приема специфични процедурни правила, включително разпоредби относно предотвратяването на конфликти на интереси и относно прилагането на принципа на прозрачност. Тези процедурни правила ще уреждат процеса на вземане на решения на всеки национален комитет съобразно със съответната национална рамка. Комитетът следва да провежда заседания поне веднъж годишно, като се организират и ad hoc срещи, когато има относими въпроси, които влияят на напредъка по отношение на постигането на целите на СПК.

б. *Участие на регионалните/местните органи, социалните партньори и заинтересованите страни от гражданското общество*

За да осигурят ефективно изпълнение на СПК и последователен мониторинг, държавите членки силно се насърчават да включват различни заинтересовани страни, и по-специално регионални и местни заинтересовани страни, в рамките на целия процес на изпълнение.

Включването на местните и регионалните органи и съответните заинтересовани страни по време на изпълнението на СПК i) ще осигури отговорност и ангажираност за неговото изпълнение; ii) ще спомогне да се гарантира, че мерките и инвестициите са насочени към уязвимите домакинства и микропредприятия, които в крайна сметка следва да се възползват от СПК; и iii) ще отразява факта, че много от инвестициите по линия на СФК ще бъдат осъществявани на местно и регионално равнище (енергийни санирания на сгради, обществен транспорт и др.).

В допълнение към регионалните и местните заинтересовани страни, по време на изпълнението на СПК следва да участват **организации на гражданското общество, социални партньори, представители на сектори** и други организации, които могат да предоставят достатъчно широк спектър от гледни точки и да осигурят всеобхватен мониторинг на процеса на изпълнение.

IV. **Мониторинг на изпълнението**

Рамката за мониторинг на изпълнението на СПК е определена в член 24 от Регламента за СФК. В него се посочва, че държавите членки трябва да докладват на Комисията относно изпълнението на своите СПК **на двугодишна основа** (на всеки две години), заедно с доклада за напредъка по техните интегрирани НПЕК. Държавите членки трябва да включат в своите двугодишни доклади за напредъка съответните общи показатели, посочени в приложение IV към Регламента за СФК.

Комисията е длъжна също така да наблюдава изпълнението на СФК и да измерва напредъка към постигането на неговите цели. Като цяло мониторингът на изпълнението следва да бъде целенасочен и на крайните получатели на финансиране от СФК следва да бъдат наложени пропорционални изисквания за докладване. Комисията ще използва общите показатели за целите на докладването и за мониторинг и оценка на СФК.

Ефективният мониторинг на изпълнението на СПК и ясното и прозрачно докладване са от ключово значение за осигуряването на прозрачност и отчетност пред заинтересованите страни и обществеността, както и за комуникацията на постигнатия напредък и резултати. За подобно докладване на агрегираното равнище на СФК се изискват последователни и сравними данни, основани на надеждни механизми за мониторинг и събиране на данни. Мониторингът може да спомогне и за предвиждане на затрудненията при изпълнението и да подпомогне разработването на смекчаващи действия или, от друга страна, да спомогне за установяването на добри практики. С ефективен мониторинг е възможно също така да се измери общият напредък към постигането на целите на СФК и да се осигури доказателствена база за по-късни оценки на СФК (вж. раздел VII). Двата ключови компонента на рамката за мониторинг на СФК са представени в таблица 1 по-долу.

Таблица 1

Ключови компоненти на рамката за мониторинг на СФК

	Междинни цели и целеви стойности	Общи показатели
Искане за плащане	Държавите членки предоставят актуализирана информация (до два пъти годишно) относно постигнатите междинни цели и целеви стойности, включително тези, определени чрез общи показатели, които Комисията ще използва за въвеждане в системата за мониторинг.	
Двугодишно докладване	Държавите членки докладват на всеки две години относно напредъка по изпълнението на СПК, т.е. относно всички свои междинни цели и целеви стойности.	В своите двугодишни доклади за напредъка по отношение на изпълнението на СПК държавите членки докладват също и за всички общи показатели за контекста, както и за постигнатия напредък по отношение на съответните общи показатели за крайния продукт и за резултатите.

a. ***Общи показатели***

В съответствие с член 24, параграф 1 от Регламента за СФК държавите членки следва да включат в своите двугодишни доклади за напредъка съответните общи показатели, посочени в приложение IV към Регламента за СФК. Списъкът, предоставен в посоченото приложение, съдържа общо 39 показателя за контекста, за крайния продукт и за резултатите, обхващащи основните компоненти на интервенцията по линия на СФК (за сектора „Сгради“, сектора на автомобилния транспорт, микропредприятията и прякото подпомагане на доходите). Мерките и инвестициите в СФК могат да допринесат за едновременното постигане на няколко общи показателя.

Общите показатели за крайния продукт и за резултатите, считани за целесъобразни за най-често срещаните видове мерки и инвестиции, които потенциално могат да бъдат включени в СПК и да се използват за задълженията за докладване по отношение на СПК, са посочени в приложение I към настоящите насоки. От държавите членки се очаква да докладват относно съответните общи показатели, когато са предложили мерки и инвестиции в СПК, които попадат в категориите съгласно член 8, параграф 1 от Регламента за СФК. В приложение IV към Регламента за СФК също така се пояснява, че когато даден СПК не съдържа мярка или инвестиция, допринасяща за някои от показателите, държавите членки може да посочат тези общи показатели като неприложими.

Всички показатели за контекста при всеки компонент се считат за приложими по подразбиране, тъй като те предоставят информация за текущото положение в различните сектори (т.е. за базовата стойност) и държавите членки трябва да представят тази информация в своите СПК в съответствие с Регламента за СФК ([10]).

Общите показатели ще бъдат използвани от Комисията за мониторинг и оценка на СФК и на осъществения напредък към постигането на неговите общи и специфични цели (вж. също раздел VII на настоящите насоки).

([10]) В член 6, параграф 1, буква д) от Регламента за СФК от държавите членки се изисква да предоставят информация в своите СПК относно прогнозния броя на уязвимите домакинства, уязвимите микропредприятия и уязвимите ползватели на транспорт. Член 6, параграф 1, буква г) от Регламента за СФК — всеки план трябва да съдържа прогноза за вероятните последици от увеличението на цените, произтичащо от СТЕ2, за домакинствата, по-специално за равнищата на енергийна бедност и транспортна бедност, и за микропредприятията. Член 8, параграф 2 от Регламента за СФК — информация относно дела на временното пряко подпомагане на доходите в прогнозните общи разходи за плана.

б. ***Общи показатели, използвани като междинни цели и целеви стойности***

Следва да се извършва мониторинг на напредъка относно изпълнението на мерките и инвестициите, включени в СПК, чрез междинни цели и целеви стойности. Междинните цели и целевите стойности следва да бъдат разработени така, че да се гарантира мониторинг на постигането на целите на всеки компонент в СПК. Междинните цели и целевите стойности следва да бъдат ясни, кратки, реалистични, целесъобразни, измерими, специфични за подпомаганата дейност и надеждни ([11]), и да имат съответен показател за изпълнението им. Целите следва да имат ясна базова стойност и надеждна методика, залегнала в основата им.

В съответствие с Насоките относно СПК, държавите членки силно се насърчават да използват списъка с общи показатели, предоставен в приложение IV към Регламента за СФК, при изготвянето на своите целеви стойности. С използването на общите показатели при определянето на целевите стойности се гарантират съгласуваност и съпоставимост на данните от мониторинга сред държавите членки и на равнището на фонда. Поради това, ако дадена цел допринася за един от показателите, посочени в приложение IV към Регламента за СФК, този общ показател следва да се използва като основен вариант за изготвянето на СПК (и той трябва да бъде ясно посочен в таблицата, съдържаща междинните цели и целевите стойности, когато СПК бъде представен).

За ефективното изпълнение на СПК повечето от средните и крайните целеви стойности на инвестициите се очаква да бъдат изразени в показатели за крайния продукт. Ако дадена целева стойност не може да бъде формулирана с помощта на който и да е от показателите в приложение IV, държавите членки могат да използват допълнителни показатели, като дават приоритет на тези, които са били използвани при други фондове, програми и инструменти на ЕС, като например програмите на политиката на сближаване или МВУ. Трябва да се следват най-добрите практики, обяснени в Насоките относно СПК, включително при всякакви промени в СПК.

Постигането на междинни цели и целеви стойности е предварително условие за подаването на искания за плащане по линия на СФК. В съответствие с основания на резултатите характер на СФК, подаването на искания за плащане бележи ключов момент в изпълнението на СПК, при който държавите членки предоставят актуализирана информация за постигането на своите междинни цели и целеви стойности, както и за общите показатели, когато тези показатели са били използвани за определянето на целевите стойности (вж. по-долу за повече информация).

С този редовен процес се предоставя актуална информация за постигнатия напредък при изпълнението и мониторинга на СФК. Тази актуализирана информация трябва да бъде допълнена от доклад за напредъка, изготвян от държавите членки на всеки две години относно напредъка в изпълнението на СПК.

в. ***Двугодишно докладване за напредъка относно изпълнението***

Двугодишното докладване за напредъка относно изпълнението представлява ключовия компонент на рамката за мониторинг на СФК. Съгласно член 24 от Регламента за СФК това докладване трябва да се извършва заедно с докладването за напредъка относно НПЕК, в съответствие с член 17 от Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета ([12]) (Регламента относно управлението). В тази разпоредба от държавите членки се изисква да докладват за напредъка относно изпълнението на техните НПЕК до 15 март 2023 г. и на всеки две години след това. Предвид връзката, установена с Регламента за СФК между докладването за напредъка относно СПК и НПЕК, първият двугодишен доклад за напредъка относно СПК се очаква до 15 март 2027 г. Периодът на докладване обхваща периода от началото на допустимите мерки и инвестиции (т.е. от юни 2024 г. нататък). Двугодишното докладване за напредъка относно изпълнението на СПК ще се извършва с помощта на ИТ инструмента SFC2021.

За да се предостави всеобхватна картина на състоянието на изпълнението, от държавите членки се очаква да предоставят актуализирана информация за напредъка относно изпълнението на всички дейности в рамките на СПК, включително на тези, които са били забавени, все още не са постигнати или все още не са оценени.

Държавите членки следва да публикуват своите двугодишни доклади за напредъка, в съответствие с изискванията, приложими за доклада за напредъка относно НПЕК, за да се повиши прозрачността.

([11]) Повече насоки относно проектирането на междинните цели и целевите стойности са налични в известието „Насоки относно социалните планове за климата“ (C(2025) 881 final).

([12]) Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

Комисията ще предостави по-подробни указания и образец за двугодишните доклади за напредъка относно СПК, за да улесни процеса, да осигури хармонизиран подход към докладването и да рационализира докладването с интегрираното докладване за НПЕК. Комисията ще издаде методологическа бележка относно общите показатели, посочени в приложение IV към Регламента за СФК, за да осигури наличието на общо разбиране на определенията на показателите и да гарантира, че данните, които трябва да бъдат събрани, са солидни и надеждни. Тази методика ще се основава — доколкото е възможно — на определенията, посочени в Регламента за СФК и в други съответни законодателни актове на ЕС ([13]), както и на определенията, прилагани на национално равнище.

Държавите членки следва да докладват за това как те прилагат определенията за енергийната и транспортната бедност на национално равнище в съответствие с обяснението, предоставено в техните СПК ([14]). Когато показателите са подобни на използваните за други политики на ЕС (например, както са транспонирани с Директивата за енергийната ефективност) или програми за финансиране, държавите членки следва да използват подобна методика за събиране и докладване на свързаните данни.

Равенството между половете и равните възможности за всички са важни съображения за мониторинга на СФК. Както е подчертано в съображение 24 от Регламента за СФК, равенството между половете и равните възможности за всички следва да бъдат интегрирани и насърчавани по време на цялата подготовка и изпълнение на СПК, за да се гарантира, че никой няма да бъде изоставен. Доколкото е възможно, държавите членки следователно се насърчават да направят разбивка на данните, докладвани в техните двугодишни доклади и в техните СПК, по пол, възраст и статут на лица с увреждане (по-специално за данните, докладвани съгласно общите показатели за уязвимите домакинства, ползватели на транспорт и микропредприятия) ([15]). Държавите членки също така се насърчават, доколкото това е възможно и целесъобразно, да обясняват по какъв начин географските особености, като например острови, най-отдалечени региони и територии, селски или отдалечени райони, по-малко достъпни периферни райони, планински райони или райони, които изостават, са взети предвид в техните СПК.

В своите СПК държавите членки следва да обяснят как възнамеряват да гарантират, че СПК ще подлежат на ефективен мониторинг и изпълнение, като се съсредоточат върху договореностите и графика за мониторинг и изпълнение (вж. приложение V, точка 4.1 към Регламента за СФК). Това следва да включва също и договореностите за събиране на съответните данни. Като част от оценката на цялостния СПК, Комисията ще оцени дали предложените договорености ще гарантират, че СПК може да подлежи на ефективен мониторинг и изпълнение ([16]). Органът, координиращ изготвянето и мониторинга на СПК (вж. раздел II от настоящите насоки), ще наблюдава изпълнението, мониторинга и докладването по отношение на СПК, наред с други функции. При липсата на национален координиращ орган тези задачи следва да бъдат възложени на изпълнителен(и) орган(и).

Комисията ще води редовен диалог с представители на държавите членки, евентуално чрез специална техническа работна група, за да обсъжда всички въпроси и добри практики, свързани с дейностите по мониторинг и оценка на СФК.

V. **Задължения за разпределение на финансовите средства**

СФК ще бъде финансиран по изключение и временно от приходите от продажбата на търг на 50 милиона квоти съгласно член 10а, параграф 8б от Директивата за СТЕ, 150 милиона квоти съгласно член 30г, параграф 3 от посочената директива и известно количество допълнителни квоти съгласно член 30г, параграф 4 от посочената директива, което следва да представлява външни целеви приходи.

Като се има предвид, че външните целеви приходи ще бъдат предоставени след продажбата на търг на квоти съгласно член 10а, параграф 8б, член 30г, параграфи 3 и 4 от Директивата за СТЕ, в член 10, параграф 2 от Регламента за СФК се предвижда дерогация от член 22, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета ([17]) (Финансовия регламент). Съгласно тази дерогация бюджетните кредити за поети задължения могат да бъдат предоставяни автоматично в началото на всяка финансова година, считано от 1 януари 2026 г. Следователно всяка година ще бъде възможно да се поемат ангажименти за разпределените годишни суми за всяка държава членка в съответствие с Регламента за СФК.

([13]) Например „енергийна бедност“ съгласно член 2, параграф 52 от Директивата за енергийната ефективност (Директива (ЕС) 2023/1791); „домакинство“ съгласно член 2, параграф 15 от Регламент (ЕС) 2019/1700 за създаване на обща рамка за европейската статистика за лицата и домакинствата; и „микропредприятие“, което означава предприятие с под 10 служители и чийто годишен оборот или годишен счетоводен баланс не надвишава 2 милиона евро, изчислено съгласно членове 3—6 от приложение I към Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар.

([14]) Вж. член 6, буква е).

([15]) Вж. общите показатели от приложение IV, посочени под номера 1, 2, 3, 11, 13, 18, 19, 20, 29, 30, 32, 33, 34, 36 и 37.

([16]) В съответствие с член 16, параграф 3, буква б) от Регламента за СФК.

([17]) Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г.).

а. ***Решение за изпълнение на Комисията, съчетано с многогодишното решение за финансиране***

Комисията взема решение относно СПК на всяка държава членка посредством решение за изпълнение в съответствие с член 17, параграф 1 от Регламента за СФК. При положителна оценка решението за изпълнение на Комисията ще включва елементите, изисквани съгласно член 110 от Финансови регламент, и ще представлява решението за финансиране по смисъла на посочения член, така че „[п]оемането на бюджетно задължение се предхожда от решение за финансиране, прието от институцията на Съюза или от органите, на които институцията на Съюза е делегирала правомощия“.

За целите на прилагането на СФК решението за финансиране за всяка държава членка ще бъде многогодишно и ще обхваща периода 2026—2032 г., като ще указва също:

— държавата членка, определена за бенефициер;

— мерките и инвестициите, които ще бъдат осъществени;

— прогнозните общи разходи за СПК и списък на междинните цели и на целевите стойности;

— общата продължителност на действието;

— общия максимален размер на разпределените финансови средства и съответните годишни разпределени средства за държавата членка по фонда, които ще се изплащат на вноски;

— стойностите на изплащане за отделните междинни цели и целеви стойности;

— националното участие;

— мерките и графика за мониторинг и изпълнение;

— съответните показатели във връзка с постигането на предвидените междинни цели и целеви стойности и съответните им стойности на изплащане, когато са постигнати;

— реда и условията за предоставяне на достъп на Комисията до съответните основни данни;

— бюджетния ред.

Решението за финансиране ще включва приложение с годишните разпределени средства на държавата членка (въз основа на приложение I към Насоките относно СПК и като се вземе предвид член 17, параграф 3 от Регламента за СФК). Тези разпределени средства ще бъдат официално съобщени на всяка държава членка, за да се използват като отправна точка за процеса на финансово изпълнение и като основание за финансовите операции.

Това решение ще бъде прието, без да се засягат съответните разпоредби съгласно МФР, които обхващат периода, започващ през 2028 г.

б. ***Правно задължение***

В съответствие с член 19 от Регламента за СФК, след като Комисията приеме положително решение, както е посочено в член 17 от посочения регламент, тя ще сключи двустранно споразумение със съответната държава членка. Това споразумение ще включва i) подробности относно изпълнението на конкретния СПК, по-специално специфичните задължения за мониторинг, ii) правилата и процедурите, свързани с контрола, iii) финансовите корекции и iv) всички други елементи, свързани с ефективното осъществяване на подкрепата от ЕС.

Сключеното двустранно споразумение ще представлява индивидуално правно задължение по смисъла на Финансовия регламент за периода 2026—2032 г., без да се засягат член 30г, параграф 4, член 30и и член 30к от Директивата за СТЕ.

в. ***Индивидуални бюджетни задължения***

За целите на бюджетните задължения общата максимална сума на бюджетните кредити, които ще бъдат изплатени за конкретен СПК, както е посочено в решенията за изпълнение на Комисията в съответствие с член 17 от Регламента за СФК, следва да бъде разбита на годишни вноски (член 19, параграф 2 от Регламента за СФК).

Индивидуалните бюджетни задължения за всяка държава членка ще се поемат на годишни вноски. Те ще се основават на приложението към съответното решение за изпълнение на Комисията, с което се издава положителна оценка за СПК и което действа като многогодишно решение за финансиране за съответната държава членка.

Както е посочено в член 17, параграф 3, буква а) от Регламента за СФК, ако прогнозните общи разходи на държава членка за СПК след приспадане на националното участие са по-големи или равни на максималния размер на разпределените средства, предвиден в приложение I към Насоките на Комисията относно СПК, определяните ежегодно индивидуални бюджетни задължения ще съответстват на сумите, посочени годишно във въпросното приложение.

Ако одобреният максимален размер на разпределените финансови средства в СПК на държава членка е по-нисък от посочения в приложение I към Насоките на Комисията относно СПК, както е предвидено в член 17, параграф 3, буква б) от Регламента за СФК, определяните ежегодно индивидуални бюджетни задължения ще бъдат пропорционално намалени, като се вземе предвид общото участие на СФК в решението на Комисията по член 17, параграф 1 от Регламента за СФК.

Ако държава членка не използва пълния размер на разпределените по отношение на нея средства през дадена година, неизползваната сума от годишното задължение ще бъде пренесена към следващите години до края на периода на финансиране.

Във всички случаи, както се изисква в член 15 от Регламента за СФК, най-малко 25 % от общите прогнозни разходи за всеки СПК трябва да се поемат от съответната държава членка.

г. *Отпяна на бюджетни задължения и оставащи бюджетни кредити*

Възможната отмяна на бюджетни задължения за неизползваните разпределени финансови средства ще се извърши в съответствие с член 20, параграф 10 от Регламента за СФК в края на допустимия срок и след извършване на всички плащания до 31 декември 2033 г.

Ако в рамките на 15 месеца от сключването на индивидуално правно задължение не е постигнат осезаем напредък по отношение на никоя от съответните междинни цели и целеви стойности, Комисията ще съобщи своята оценка на държавата членка и ще ѝ даде два месеца да представи коментари, преди да вземе решение относно прекратяването на индивидуалното правно задължение и отмяната на сумата (член 20, параграф 7 от Регламента за СФК).

Чрез дерогация от член 12, параграф 4, буква в) от Финансовия регламент и без да се оказва въздействие върху прилагането на член 30г, параграф 4, шеста алинея от Директивата за СТЕ, Комисията следва да разпредели на държавите членки сумите, съответстващи на всички бюджетни кредити, които не са били използвани до 31 декември 2033 г. в съответствие с правилата за разпределение на квотите, определени съгласно член 30г, параграф 5 от Директивата за СТЕ, за да се постигнат целите, посочени в член 3 от Регламента за СФК.

VI. **Искания за плащане**

а. *Подаване на искания за плащане*

След постигане на съответните междинни цели и целеви стойности държавите членки трябва да подадат надлежно обосновано искане за плащане до два пъти годишно (до 31 юли и 31 декември). Във въпросното искане за плащане трябва да са посочени всички междинни цели и целеви стойности, които държавите членки считат, че са постигнати задоволително, както е предвидено в решението за изпълнение на Комисията, посочено в член 17 от Регламента за СФК. Искането за плащане следва да бъде придружено от съответната обосновка и доказателства, свързани с всяка постигната междинна цел и целева стойност, в съответствие с двустранното споразумение, посочено в член 19 от Регламента за СФК. Представянето на всеки следващ набор от постигнати междинни цели и целеви стойности ще предполага и потвърждава, че съответната държава членка не е отменила мерките, свързани със задоволително постигнатите по-рано междинни цели и целеви стойности.

Исканията за плащане следва да се подават чрез специален модул в система SFC2021 на Комисията. Всички оправдателни документи, предоставящи доказателства за успешното постигане на съответните междинни цели и целеви стойности, също трябва да бъдат подадени чрез SFC2021 като неразделна част от искането за плащане. Преди подаването на искането следва да се извърши техническа работа, за да се провери дали междинните цели и целевите стойности са изпълнени.

Държавите членки ще получат от системата своевременно електронно потвърждение за получаване. Органите на държавите членки ще могат да коригират или да оттеглят искания за плащане чрез въпросната система, ако това е необходимо и преди Комисията да приеме решенията за изпълнение, посочени в член 20, параграфи 3 и 4 от Регламента за СФК.

Ако държава членка не счита, че заложената за конкретна дата междинна цел или целева стойност е постигната или ако е установила проблеми при свързаното с нея изпълнение (например предстоящ одит или дейност по осъществяване на контрол, липса на достатъчно доказателства или каквато и да е друга причина), тя може да се въздържи от включването ѝ в искане за плащане и въпреки това да поиска плащане за останалите междинни цели и целеви стойности, заложени за същата дата и считани за напълно постигнати. На държавите членки се препоръчва, преди да подадат искане за плащане, да проведат неофициални консултации с Комисията, за да се уверят, че досието е подготвено правилно.

За да изпълни разпоредбите на член 20, параграф 1 от Регламента за СФК, държавата членка не следва да представя частично постигнати индивидуални целеви стойности (например 8 от 10 елемента, за които е поет ангажимент и се очаква да бъдат изпълнени до конкретна дата). **В исканията за плащане следва да бъдат включени само постигнати междинни цели и целеви стойности**. Междинните цели или целевите стойности, които не са постигнати или са постигнати само частично до конкретната дата, следва да продължат да се изпълняват и да бъдат включени в следващите искания за плащане след задоволителното им постигане.

б. ***Декларация за управлението***

В съответствие с член 21, параграф 2 от Регламента за СФК и приложение III към него държавите членки трябва да приложат към всяко искане за плащане подписана декларация за управлението.

С тази декларация за управлението се удостоверява, че разпределените финансови средства са използвани по предназначение, че информацията, предоставена с искането за плащане, е пълна, точна и надеждна, и че въведените системи за контрол дават необходимите гаранции, че разпределените финансови средства са били управлявани в съответствие с всички приложими правила, и по-специално правилата относно избягването на конфликти на интереси и предотвратяването на измами, корупция и двойно финансиране от фонда и от други програми на ЕС в съответствие с принципа на добро финансово управление.

Декларацията за управлението следва да съдържа следното:

(i) декларация, че информацията в искането за плащане е представена правилно и е пълна и точна;

(ii) декларация, че средствата са използвани по предназначение, както е посочено в споразумението, сключено съгласно член 19 от Регламента за СФК;

(iii) декларация, че въведените системи за контрол предоставят необходимите гаранции относно законосъобразността и редовността на свързаните с тях транзакции, т.е. показват постигането на съответните междинни цели и целеви стойности;

(iv) декларация, че в съответствие с принципа на добро финансово управление въведените системи за контрол функционират правилно и дават необходимите гаранции, че подкрепата се предоставя в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ и обществени поръчки, когато това е приложимо. По-специално въведените системи за контрол следва да гарантират, че се предотвратяват, разкриват и коригират измамите, корупцията и конфликтите на интереси и че се избягва двойното финансиране от фонда и от други програми на ЕС;

(v) декларация, че постигнатите по-рано междинни цели и целеви стойности не са били отменени, откакто постигането им е било потвърдено от Комисията;

(vi) потвърждение, че нередностите, установени във връзка с прилагането на СФК, са били коригирани по подходящ начин и съответните суми са били възстановени от получателите.

Образец на тази декларация за управлението е представен в приложение II.

в. ***Обобщени резултати от одитите***

С всяко искане за плащане държавите членки следва да предоставят и обобщени резултати от одитите, извършени от контролните органи в съответствие с международно приетите стандарти за одит.

Обхванатият период или обхватът на одитите, включени в обобщените резултати от одитите, може да се различава от периода или обхвата, който се покрива от постигнатите междинни етапи и целеви стойности. С цел обаче да се гарантира добро финансово управление, се насърчава извършването на превантивна одитна дейност (например одити за преглед на системата, съгласно която се прилага СКФ, за да се отбележат евентуални рискове в ранния етап от прилагането му), преди да се подадат искания за плащане до Комисията. Ако такава ранна превантивна одитна дейност не бъде извършена, ще има задължение тя да бъде извършена своевременно и резултатите да бъдат представени в следващите искания за плащане.

Обобщените резултати трябва да включват, наред с други неща, обхвата на одитите (т.е. обхванатите мерки и инвестиции, както и обхванатия период от време), анализ на установените слабости и всички предприети коригиращи действия. Окончателните одитни доклади или всякаква допълнителна съответна информация могат също да бъдат включени като приложения към обобщените резултати, за информация на Комисията.

VII. **Оценка на Комисията и обработване на исканията за плащане**

Съгласно основания на резултатите характер на СФК изплащанията не са свързани с действителните или прогнозните разходи за мерките и инвестициите, включени в СПК. Вместо това размерът на всяко изплащане е свързан с междинните цели и целевите стойности, оценени от Комисията като задоволително изпълнени.

а. ***Предварително определяне на стойности на изплащане***

Стойността на изплащане за всяка междинна цел и целева стойност ще се определя *предварително* в решението за изпълнение на Комисията (член 17 от Регламента за СФК). Понятието „стойност на изплащане“ се отнася до **стойността на изплащането на парични средства,** свързана със задоволителното изпълнение на включена в СФП отделна междинна цел или целева стойност, която Комисията ще изплати на държавата членка след собствената си положителна оценка, че съответната междинна цел или целева стойност е била задоволително изпълнена.

При определяне на стойността на изплащане за всяка междинна цел и целева стойност Комисията ще вземе предвид по време на процеса на оценка на СПК значението на мярката или инвестицията, с която те са свързани, и нейния принос към критериите в член 16, параграф 3 от Регламента за СФК.

Стойността на изплащане на **междинна цел или целева стойност, свързана с дейност с разчетени разходи,** ще бъде определена въз основа на *предварителната* оценка на разходите за съответната дейност. По принцип всяка мярка с нулеви разходи ще бъде свързана, пряко или косвено, с една или повече дейности с разчетени разходи, чиито разходи са прогнозни в СПК. Когато е пряко свързана с една или повече дейности, стойността на изплащане за междинните цели или целевите стойности по тези мерки ще бъде определена като дял от планираната сума за свързаната инвестиция. Когато дадена мярка е косвено свързана с няколко дейности, стойността на изплащането за съответните междинни цели или целеви стойности ще бъде определена като процент от общите суми, планирани за тези дейности. В изключителни случаи стойността на изплащане на мярката с нулеви разходи може да се определи като процент от целия план.

б. ***Положителна оценка и плащане***

Както е посочено в член 20, параграф 3 от Регламента за СФК, след като Комисията определи, че са постигнати всички докладвани междинни цели и целеви стойности, включени в искането за плащане, тя ще приеме индивидуално решение, с което ще разреши изплащането на конкретния транш като част от разпределените финансови средства в съответствие с Финансовия регламент.

Индивидуалното решение за изплащане на Комисията трябва да бъде прието не по-рано от два месеца и не по-късно от три месеца след съответния краен срок за подаване на искането за плащане в съответствие с член 20, параграф 1 от Регламента за СФК.

В съответствие с член 20, параграф 5 от Регламента за СФК срокът за плащане на транша започва да тече от датата на съобщението за решението на Комисията за разрешаване на плащането на разпределените финансови средства на държавата членка. Плащането на допустимата сума зависи от наличието на финансиране от страна на Комисията и достатъчното количество налични средства в индивидуалните поети бюджетни задължения за съответната държава членка. Ако плащането не може да бъде извършено поради липса на финансиране или недостатъчни налични бюджетни задължения, то ще бъде възобновено, след като такова финансиране стане налично или новите задължения бъдат поети и преди да бъдат обработени нови искания за плащане.

Плащанията ще се извършват за всяка държава членка до границата на нейните годишни индивидуални бюджетни задължения, които са определени предварително.

в. ***Задоволително постигане на междинна цел или целева стойност***

Междинна цел или целева стойност следва да се счита за задоволително изпълнена, ако е постигнат желаният резултат, като се вземат предвид целите на включената в одобрения СПК междинна цел или целева стойност, нейното описание, основната ѝ цел и контекстът на свързаната мярка или инвестиция.

Описанието на мярката или инвестицията, към която принадлежи междинната цел или целевата стойност, както и всички други съответни раздели на СПК предоставят контекста и основната цел, използвани за тълкуване на междинната цел или целевата стойност. Оценката на междинната цел или целевата стойност следва да съответства на целевата логика и да се поставя акцент върху това дали е постигнат желаният резултат от междинната цел или целевата стойност, а не върху кумулативното изпълнение на всички отделни изисквания, посочени във всяка междинна цел или целева стойност.

г. ***Отрицателна оценка на междинните цели и целеви стойности, спиране на плащанията***

Както е предвидено в член 20, параграф 4 от Регламента за СФК, когато в резултат на своята оценка Комисията установи, че дадена междинна цел или целева стойност, представени от държава членка в нейното искане за плащане, не е постигната задоволително, тя ще посочи намерението си да спре плащането на частта от разпределените финансови средства, пропорционална на сумата, отпусната за непостигнатата част от целевата стойност или междинната цел. Що се отнася за счетените за непостигнати междинни цели и целеви стойности, Комисията ще предостави на съответната държава членка мотивирано становище и ще ѝ даде възможност да представи своите коментари в срок от един месец от съобщението за оценката на Комисията.

След изтичането на този срок Комисията ще приеме съответните решения, с които ще разреши изплащането на транш, равностоен на съответните стойности на изплащане на считаните за постигнати целеви стойности и междинни цели и ще спре плащането за останалите непостигнати целеви стойности и междинни цели.

Държавата членка разполага с до девет месеца от датата, на която е уведомена за решението за спиране, за да постигне междинните цели и целевите стойности, за които е спряно плащането. Ако в края на тези девет месеца съответните междинни цели и целеви стойности все още не са постигнати, Комисията ще съобщи на държавата членка своите констатации относно тяхното непостигане. Държавата членка може да представи своите коментари в срок от два месеца от посоченото съобщение.

Когато след изслушване на държавата членка Комисията стигне до заключението, че междинната цел или целева стойност, за която е спряно плащането, все още не е постигната, Комисията ще намали пропорционално размера на разпределените финансови средства в съответствие с член 20, параграф 6 от Регламента за СФК. По принцип сумата, която ще бъде намалена, съответства на сумата, чието плащане е било спряно преди това, освен ако държавата членка не докаже, че през деветмесечния период някои от непостигнатите междинни цели или целеви стойности са били задоволително постигнати или е постигнат допълнителен напредък към постигане на желания резултат, като в този случай намалението може да бъде съответно коригирано.

Спирането следва да бъде отменено само когато съответните междинни цели и целеви стойности са постигнати задоволително. В тези случаи ще се прилагат представените в предходния раздел разпоредби и Комисията ще приеме индивидуално решение, с което разрешава изплащането на спрените суми.

д. ***Отклонение от първоначалните прогнозни разходи***

Отклоненията между прогнозните разходи, представени с първоначалната или последващата версия на СПК, и изплатените суми на крайните получатели в рамките на конкретна инвестиция трябва да бъдат допълнително оценени. Ако след тази оценка се окаже, че първоначалната себестойност на инвестицията е била надценена в резултат на извършената проверка, ще е необходимо изменение на СПК, така че да се коригират планираните целеви стойности и междинни цели или да се преразпредели оставащото финансиране. В тези случаи, наред с други източници, данните, събрани за действително извършените плащания от държава членка за разпределяне на финансовите средства от фонда на крайните получатели (член 21, параграф 2, буква г) от Регламента за СФК), могат да служат като показател за проверка на точността на *предварителните* оценки на разходите, като по този начин се гарантира ефективното изразходване на средствата по линия на СФК.

е. ***Пропорционални плащания в случай на ограничени ресурси***

В съответствие с член 20, параграф 9 от Регламента за СФК ако на даден кръг от искания за плащане целевите приходи, предназначени за фонда, не са достатъчни за покриване на представените искания за плащане, Комисията плаща на държавите членки **на пропорционална основа, определена като дял от наличните средства за плащане, към общия размер на одобрените плащания, до размера на индивидуалните годишни задължения на държавите членки**. На следващия кръг от искания за плащане Комисията следва да даде приоритет на плащанията на държавите членки със забавени плащания от предходния кръг на искания за плащане и едва след това на новопостъпилите искания за плащане.

Ако размерът на пропорционалното плащане, отпуснато на държава членка, надвишава размера на бюджетните задължения на тази държава членка, уреждането на сумата ще се извърши на два етапа: i) сума до размера на откритото бюджетно задължение ще бъде изплатена в съответствие с правилата за плащания, посочени в член 20, параграф 5 от Регламента за СФК; и ii) останалата част от одобреното плащане ще бъде изплатена, когато бъдат поети нови задължения в началото на следващата година.

ж. ***Сериозно неизпълнение и прекратяване на споразумението***

Както е посочено в член 20, параграф 7 от Регламента за СФК, когато в рамките на 15 месеца от датата на сключване на съответните споразумения, посочени в член 19 от Регламента за СФК, държавата членка не е постигнала осезаем напредък по отношение на никоя от съответните междинни цели и целеви стойности, Комисията следва да прекрати споразуменията и да отмени разпределените финансови средства, без да се оказва въздействие върху прилагането на член 14, параграф 3 от Финансовия регламент.

За да се предотврати подобна ситуация, Комисията ще извършва редовен мониторинг от най-ранните етапи на изпълнението дори преди да бъдат докладвани първите междинни цели и целеви стойности. Този мониторинг ще се извършва в тясно сътрудничество с органите на държавите членки и може да бъде под формата на писмени коментари, споделяни на оперативни срещи становища и официален диалог относно изпълнението с определените органи за СКФ или всяка друга подходяща структура.

В съответствие с член 20, параграф 7 от Регламента за СФК Комисията ще вземе решение относно прекратяването на споразуменията, сключени съгласно член 19 от Регламента за СФК, след като е предоставила на държавата членка възможността да изложи своите коментари в срок от два месеца от съобщението за оценката на Комисията, че не е бил постигнат осезаем напредък.

За да се предотврати подобна ситуация, Комисията ще извършва редовен мониторинг от най-ранните етапи на изпълнението дори преди да бъдат докладвани първите междинни цели и целеви стойности. Този мониторинг ще се извършва в тясно сътрудничество с органите на държавите членки и може да бъде под формата на писмени коментари, споделяни на оперативни срещи становища и официален диалог относно изпълнението с определените органи за СКФ или всяка друга подходяща структура.

VIII. **Защита на финансовите интереси на ЕС**

При изпълнението на СПК държавите членки, в качеството си на бенефициери на средствата, ще предприемат всички подходящи мерки, за да защитят финансовите интереси на ЕС.

По-конкретно е важно да се гарантира, че използването на разпределените финансови средства е съобразено с приложимото право на Съюза и с националното право, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и поправянето на измами, корупция и конфликти на интереси, в съответствие с член 21 от Регламента за СФК. Това изискване се прилага за мерки и инвестиции, подкрепяни от фонда, включително тези, осъществявани от публични или частни субекти, различни от уязвими домакинства, уязвими микропредприятия или уязвими ползватели на транспорт.

а. ***Системи за управление и контрол***

Държавите членки трябва да създадат ефективна и ефикасна система за вътрешен контрол в съответствие със своите институционални, правни и финансови рамки. Системата за вътрешен контрол трябва да включва разделяне на функциите и правила за отчитане, надзор и контрол.

Системите за управление и контрол трябва да могат да предоставят на органите увереност, че заложените в СПК междинни цели и целеви стойности са постигнати, че средствата са били управлявани в съответствие с всички приложими закони, и по-специално правилата за държавна помощ и обществени поръчки, и че конфликтите на интереси, измамите, корупцията и двойното финансиране са били предотвратени, разкрити и коригирани по време на изпълнението и преди подаването до Комисията на искането за плащания заедно с доказателството за постигането на целевите стойности и междинните цели.

Изпълняващите органи трябва да установят подходящи проверки на управление, за да потвърдят, че включените в СПК междинни цели и целеви стойности са постигнати и че няма сериозни нередности, а именно измами, корупция, конфликт на интереси или двойно финансиране. Проверките могат да включват например документни проверки, проверки на място и тематични проверки.

Освен това държавите членки трябва да въведат ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите и корупцията, както и всякакви други мерки, необходими за ефективно избягване на конфликт на интереси. Те трябва да предприемат и правни действия за възстановяване на средствата, които са били незаконно присвоени. Освен това трябва да се предвиди специфичен набор от подходящи мерки за борба с измамите, основани на адекватна оценка на риска от измами. Системите за управление трябва да гарантират, че са въведени ефективни процедури и че всички случаи на измами, корупция и конфликт на интереси са отчетени по подходящ начин и са коригирани чрез възстановяване на сумите.

Държавите членки трябва да установят и да поддържат подходящи процедури за изготвяне на декларацията за управлението и обобщените резултати от извършените на национално равнище одити и за съхраняване на цялата необходима основна информация за одитната следа.

б. ***Предотвратяване на измами***

За целите на предотвратяването на измами и цялостния контрол, при представянето на Комисията на декларацията за управлението и обобщените резултати от одитите държавите членки трябва да докладват за установените слабости и предприетите коригиращи действия. Тези слабости включват:

а) нередности, които са били предмет на първа писмена оценка от компетентния орган, независимо дали е административен или съдебен, при която на основание на конкретни факти е установена нередност, независимо от възможността това заключение да бъде преразгледано или оттеглено впоследствие, в хода на развитието на административното или съдебното производство;

б) нередности, които водят до образуване на административно или съдебно производство на национално равнище с цел установяване на наличието на измама или други престъпления, както е посочено в член 3, параграф 2, букви а) и б) и член 4, параграфи 1, 2 и 3 от Директива (ЕС) 2017/1371 и член 1, параграф 1, буква а) от Конвенцията, съставена на основание член К.3 от Договора за Европейския съюз, относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (1) за държавите членки, които не са обвързани от посочената директива;

в) нередности, предшестващи несъстоятелност;

г) конкретни нередности или групи нередности, за които Комисията подава писмено искане за информация до държавата членка след първоначалното докладване от държава членка.

Отговорността за докладване на нередности ще бъде на държавата членка, в която неправомерните разходи са направени от крайния получател и са платени в хода на операцията.

Отправя се препоръка съответната държава членка незабавно да докладва на Комисията открити или предполагаеми нередности, като посочва други засегнати държави членки, ако нередностите могат да имат отражение извън нейната територия.

За да докладват за нередности, националните органи следва да основат подаването от тяхна страна на стандартния образец, одобрен като приложение XII към РОР, на съответните адаптации по отношение на предмета на СПК. За тази цел Комисията настоятелно препоръчва да се използва системата за управление на нередностите, която би позволила и експортирането на нередностите във файл, приложен към декларацията за управлението и обобщените резултати от одитите.

Докладваната информация трябва да се използва в съответствие с посоченото в раздел 1.5 от приложение XII към РОР.

в. ***Конфликт на интереси***

Конфликт на интереси възниква, когато лице, участващо в изпълнението на бюджета на ЕС, не е в състояние да изпълнява задълженията си безпристрастно и обективно поради лични интереси. Съгласно определението в **член 61 от Финансовия регламент** конфликт съществува, когато тези задължения са опорочени по причини, свързани със семейния и емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически интерес или всякакъв друг пряк или косвен личен интерес. Лицата, които прилагат СКФ, трябва да предприемат подходящи мерки за предотвратяване на конфликт на интереси и за справяне със ситуации, които обективно могат да бъдат възприети като конфликт на интереси.

Типичните примери за конфликти на интереси включват:

— лична полза (финансова или друга);

— отношения (например членове на семейството, приятели, предишни работодатели);

— двойни роли (например лице, действащо едновременно като длъжностно лице и като бенефициер на проекта).

Правилата относно конфликтите на интереси се прилагат по отношение на **всички лица и субекти**, участващи в управлението и надзора на СФК. Следователно това е приложимо за лица, работещи за органите, посочени в параграфа относно определянето на органи в настоящото известие с насоки.

С цел гарантиране на почтеността и общественото доверие органите, изпълняващи СПК, следва да въведат следните превантивни действия.

а) Оценка на риска

— Установяване на позиции и процеси, при които е вероятно да възникнат конфликти на интереси.

— Поставяне на акцент върху най-рисковите области, отразени в оценката на риска.

б) Кодекси за поведение и декларации

— Изискване всички служители и външни експерти да заявят липсата на конфликти.

— Прилагане на ясна професионална етика и професионално поведение.

в) Разделяне на задълженията

— Гарантиране, че никой не заема множество роли, които биха могли да окажат прекомерно влияние при вземането на решения.

— Разделяне на основните функции, като оценка и контрол.

г) Прозрачност при вземането на решения

— Поддържане на пълна документация относно декларациите за липса на конфликт на интереси.

д) Обучение и повишаване на осведомеността

— Осигуряване на редовно обучение на персонала и заинтересованите страни относно установяването и управлението на конфликти на интереси.

Разкриване и управление

Ако има съмнение за конфликт на интереси или е установен такъв:

— засегнатото лице трябва незабавно да докладва ситуацията;

— съответният орган трябва да предприеме бързи действия за отстраняване на риска, като например преразпределяне на отговорности или отстраняване на лицето от процеса;

— всички инциденти трябва да бъдат надлежно документирани.

При съмнение за измама въпросът следва да бъде **отнесен до Европейската служба за борба с измамите (OLAF)** (вж. раздела за измамите).

Последици от несъответствието

Непреодоляването на конфликтите на интереси или тяхното непредотвратяване може да има сериозни финансови последици и да доведе до възстановяване на средства от Комисията в съответствие с член 21, параграф 2, буква б) от Регламента за СФК.

г. ***Предотвратяване на двойното финансиране и допълване с други инструменти за финансиране***

Предотвратяването на двойното финансиране е от съществено значение за гарантиране на ефикасното и ефективното използване на ресурсите от ЕС. Двойното финансиране се отнася до ситуации, в които **едни и същи разходи се покриват от множество източници на финансиране от ЕС**, което води до неефективност и лошо финансово управление.

В рамките на СФК мерките и инвестициите могат да получават допълнителна подкрепа от други фондове на ЕС. Съгласно член 13 от Регламента за СФК обаче подкрепата от СФК трябва да бъде **допълнителна**, а не да покрива същите разходи като подкрепата от други програми на ЕС.

Подобно на МВУ в рамките на СФК е възможно двойно финансиране на две равнища.

— На **равнището на държава членка**. Държавите членки са задължени да посочат в своите СПК „съществуващото или планирано финансиране на мерки и инвестиции от други източници на ЕС, международни източници, публични, или ако е приложимо, частни източници, които да допринасят към мерките и инвестициите, определени в плана“. След одобрението на СПК всяка допълнителна подкрепа от други фондове на ЕС за покриване на разходите, които вече са включени в оценката на разходите на СПК, би довела до това държавата членка да получи подкрепа от два различни източника на финансиране от ЕС за покриване на едни и същи разходи.

— На **равнището на крайния получател**. Крайният получател не следва да получава подкрепа за покриване на едни и същи разходи както от СФК — чрез държавата членка — така и от други фондове на ЕС.

По-долу са изложени **задълженията и отговорностите на държавите членки** за предотвратяване, разкриване и коригиране на случаи на двойно финансиране.

Етап на проектиране

— Държавите членки са задължени да включат в своите СПК изчерпателна информация относно всяко съществуващо или планирано финансиране от ЕС. Това гарантира прозрачност и спомага за установяване на потенциални припокривания на ранен етап.

— Във всеки СПК трябва да се показва в достатъчно подробна степен, че няма разходи, които да се покриват от повече от един източник на финансиране от ЕС. Поради основаното на резултатите естество на СПК, когато подкрепа по линия на СПК се комбинира с подкрепа по линия на други фондове на ЕС, ясното *предварително* разграничаване на разходите е стандартният подход, за да се избегне двойно финансиране. За мерките, финансирани само частично по линия на СПК, държавите членки следва ясно да разграничат частите на проекта, финансирани по линия на СПК, от тези, които се финансират по линия на други фондове на ЕС. Те следва да посочат това разграничение, когато представят своите предварителни оценки на разходите, и да предоставят диференцирана идентификация на междинните цели и целевите стойности, които ще бъдат докладвани по различните инструменти на ЕС. Предварителното разграничаване на разходите може да бъде установено например чрез идентифициране на отделни етапи на изпълнение на съфинансирана мярка или чрез отделяне на различни категории разходи и отнасянето им към съответните инструменти за финансиране от ЕС.

— В СПК следва ясно да се очертаят установените на национално и регионално равнище структури, процедури и механизми за контрол, за да се предотврати двойното финансиране. Тези механизми следва да бъдат интегрирани в по-широки системи за контрол.

Етап на изпълнение

— Държавите членки носят основната отговорност за наблюдение на използването по време на изпълнението на средствата по линия на СФК. Това означава също да се гарантира, че всички инвестиции и мерки се финансират в съответствие със СПК и че при разкриването на двойно финансиране се предприемат коригиращи действия.

— От съществено значение е държавите членки да провеждат редовни проверки на управлението и одити, включително на равнището на крайния получател, за да се установят и коригират всички случаи на двойно финансиране. Констатациите и коригиращите мерки следва да бъдат докладвани в декларациите за управлението и обобщените резултати от одитите.

— Механизми за разкриване. Държавите членки следва да въведат в своите системи за контрол надеждни методики за събиране на данни и кръстосана проверка. По-специално се насърчава използването на интегрирана ИТ система с цел да се гарантира бързото установяване на всяко припокриване с други фондове на ЕС. На равнището на крайния получател проверките следва да включват потвърждаване на личните декларации за липса на двойно финансиране с подходяща допълнителна информация, например кръстосана проверка с наличните бази данни или счетоводната система на крайните получатели.

— Коригиращи действия. При установяване на двойно финансиране държавите членки трябва да започнат процедури за възстановяване на средствата от крайните получатели. Източникът на финансиране, във връзка с който е взето последно решението за финансиране, следва да се коригира, като се следват правилата за въпросната програма на ЕС.

Роля на Комисията

Комисията поддържа надзорна роля, като оценява *предварителното* разграничение и адекватността на определените в ПСК механизми за контрол и наблюдава проверките и одитите на държавите членки по време на изпълнението. Тя може да поиска допълнителна информация и да се намеси, ако държавите членки не предприемат необходимите коригиращи мерки.

Комисията може да провежда свои собствени одити и при установяване на двойно финансиране да налага връщане на средства с цел да се защити бюджетът на ЕС.

д. ***Съответствие с правилата на ЕС относно държавната помощ***

Както е посочено в съображение 40 от Регламента за СФК, подкрепата за мерки и инвестиции, попадащи в обхвата на член 107, параграф 1 от ДФЕС, трябва да отговаря на правилата на ЕС в областта на **държавната помощ**.

Когато националните органи имат право на преценка по отношение на използването на средствата на ЕС, те представляват държавна помощ, ако са изпълнени всички други критерии по член 107, параграф 1 от ДФЕС. Въз основа на кумулативния характер на критериите по член 107, параграф 1 от ДФЕС, ако един от критериите не е изпълнен, може да се изключи наличието на държавна помощ ([18]).

Например подкрепата за дейности, които не са от стопанско естество (т.е. не се използват за доставянето на стоки или услуги на пазара), не се счита за държавна помощ. Такъв може да бъде например случаят с предоставянето на подкрепа на домакинствата за саниране на жилището им, при условие че не го отдават под наем и/или не го използват за други стопански дейности. Когато обаче се предоставя подкрепа на собственици, които отдават имотите си под наем на уязвими домакинства, трябва да се вземат предвид правилата за държавна помощ. В тези случаи държавите членки могат да изберат да предоставят такава подкрепа в съответствие с Общия регламент за помощта *de minimis*, в който се предвижда, наред с другото, че общият размер на помощта *de minimis*, предоставяна във всяка държава членка на едно предприятие, не трябва да надхвърля 300 000 EUR за всеки тригодишен период ([19]).

Когато е проверено, че е налице държавна помощ, Комисията трябва да бъде уведомена за подкрепата за мерки и инвестиции и да я одобри, преди държавите членки да могат да предоставят помощта, освен ако тези мерки и инвестиции отговарят на приложимите условия на регламент за групово освобождаване, по-специално на Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО), в който определени категории помощи се обявяват за съвместими с вътрешния пазар при прилагане на членове 107 и 108 от ДФЕС или попадат в обхвата на Регламента за помощта de minimis.

Въз основа на това за всяка мярка и инвестиция в СПК държавите членки се приканват:

— да посочат дали подкрепата за мярката или инвестицията ще представлява държавна помощ съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС[10]; или

— да посочат дали мярката или инвестицията ще бъде финансирана въз основа на съществуваща схема за държавна помощ, попадаща в обхвата на регламент за групово освобождаване, по-специално ОРГО или общата схема *de minimis*, или одобрена с решение на Комисията във връзка с държавна помощ (като предоставят референтния номер на такава схема), или

— да определят дали подкрепата за мярката или инвестицията ще доведе до нова мярка за държавна помощ и да предоставят обяснение дали тя ще отговаря на условията на регламент за групово освобождаване или на ОРГО (като се посочва на кой член от него), или на Общия регламент за помощта *de minimis*; или

— да определят дали мярката или инвестицията изисква уведомление за държавна помощ, и ако това е така, да посочат кога държавата членка възнамерява да уведоми предварително или да уведоми Комисията за планираната мярка или инвестиция, както и за подробности относно приложимия инструмент за държавна помощ, гарантиращ нейната съвместимост с правилата на вътрешния пазар.

Следва да се отбележи, че ако са спазени разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1370/2007, компенсацията за задължението за извършване на обществена услуга в областта на сухопътния транспорт е освободена от изискването за предварително уведомяване на Комисията съгласно член 108, параграф 3 от ДФЕС ([20]).

Ако държавата членка не е сигурна дали мярката или инвестицията включва държавна помощ или е съвместима с правилата на ЕС за държавна помощ, тя следва да се консултира с Комисията по този въпрос.

В съответствие с член 108, параграф 3 от ДФЕС държавата членка има задължението да уведоми Комисията за мерките за държавна помощ, преди да ги приеме.

([18]) Допълнителни насоки за това какви мерки могат да представляват държавна помощ, включително примери, могат да бъдат намерени в Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/C 262/01), в което се отразява опитът от отделните случаи до 2016 г. Освен това в ръководните образци за държавна помощ в Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставят примери за разграничаване на случаите на помощ и липса на помощ и се предоставя информация за потенциално приложимите процедури и инструменти за държавна помощ, по-специално:
- Ръководен образец: Инвестиционна/оперативна помощ за намаляване и премахване на емисиите на парникови газове, включително чрез подпомагане на енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност
- Ръководен образец: Енергийна ефективност на сградите
- Ръководен образец: Премии за придобиване на пътни превозни средства с нулеви и с ниски емисии.

([19]) Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ L, 2023/2831, 15.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj).

([20]) Допълнителни насоки са на разположение в Известие на Комисията относно тълкувателни насоки по отношение на Регламент (ЕО) № 1370/2007 относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт (ОВ C 222, 26.6.2023 г., стр. 1).

Когато държава членка предоставя държавна помощ съгласно Регламента за групово освобождаване или съгласно Регламента за помощта *de minimis*, държавата членка е отговорна да гарантира спазването на всички съответни разпоредби ([21]).

е. ***Спазване на правилата за възлагане на обществени поръчки***

В интерес на доброто финансово управление и в съответствие с основания на резултатите характер на фонда следва да бъдат определени специални правила за бюджетните задължения, плащанията, спирането на плащанията и връщането на средства, както и за прекратяването на споразумения, свързани с финансова подкрепа. Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки, за да гарантират, че използването на средства във връзка с мерки, подкрепяни от фонда, е в съответствие с приложимото законодателство на ЕС и национално законодателство, отнасящо се до неговото прилагане, включително в законите за обществените поръчки и за задълженията за обществени услуги в автомобилния транспорт ([22]). Освен това държавите членки са задължени да създадат системи за вътрешен контрол така, че да предоставят гаранция за това спазване.

При създаването на системата за контрол националните органи следва да оценят присъщите рискове на различните мерки и да преценят дали разпоредбите за обществените поръчки ще се прилагат чрез пряка връзка между дейностите, допринасящи за постигането на междинните цели и целевите стойности, и процедурите за възлагане на обществени поръчки, както и обхвата на проверките, които следва да се извършват въз основа на подходяща оценка на риска.

Предложените мерки за осигуряване на спазването на правилата за обществени поръчки следва да бъдат пропорционални на установените рискове, а наличието на надеждна система за контрол следва да бъде потвърдено чрез одити на системата от определените одитни органи. Получаването на гаранции е възможно и от одитна работа, свързана с други фондове, при условие че системата за контрол на обществените поръчки е идентична със системата, използвана за СФК.

Предвид естеството на СФК, а именно, че плащанията са обвързани с изпълнението на междинните цели и целевите стойности, не съществува изискване за проверка на всички процедури за възлагане на обществени поръчки, свързани с изпълняваните мерки. Когато обаче има пряка връзка между дейностите, допринасящи за постигането на междинните цели и целевите стойности, и процедурите за възлагане на обществени поръчки, националните органи следва да установят чрез оценка на риска ясни процедури за определяне на обхвата на работата, която следва да се извърши по процедурата за възлагане на обществени поръчки, включително на етапа на изпълнение на договора.

Откритите и докладваните на националните органи нередности при обществените поръчки се установяват, когато е налице пряка връзка между дейностите и нередовните процедури за възлагане на обществени поръчки. Ясна пряка връзка възниква например, когато се открие нередност в договор за обществена поръчка за саниране на сграда, ако в плана съответната инвестиция е за енергийно саниране.

Ако националните органи (или Комисията) открият нередности при обществените поръчки, ще трябва да се извършват пропорционални корекции, така че да се защитят финансовите интереси на ЕС и да се гарантира спазването на законодателството на ЕС и националното законодателство.

Ако поради естеството на нередността в процедурата за възлагане на обществена поръчка не е възможно да се определи точно количествено финансовото въздействие, е необходимо да се приложи корекция с единна ставка на съответната основа. Освен това финансови корекции могат да се прилагат единствено ако нередността има или би могла да има финансово въздействие върху бюджета на ЕС. Според Комисията насоките за други фондове на ЕС ([23]) са подходящи за определяне на пропорционална корекция.

([21]) Допълнителни насоки за това какви мерки могат да представляват държавна помощ, включително примери, могат да бъдат намерени в Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/C 262/01), в което се отразява опитът от отделните случаи до 2016 г. Освен това в ръководните образци за държавна помощ в Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставят примери за разграничаване на случаите на помощ и липса на помощ и се предоставя информация за потенциално приложимите процедури и инструменти за държавна помощ, по-специално:
- Ръководен образец: Инвестиционна/оперативна помощ за намаляване и премахване на емисиите на парникови газове, включително чрез подпомагане на енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност
- Ръководен образец: Енергийна ефективност на сградите
- Ръководен образец: Премии за придобиване на пътни превозни средства с нулеви и с ниски емисии.

([22]) С Регламент (ЕО) № 1370/2007 се установяват принципите на задължителната тръжна процедура за обществени поръчки за услуги в автомобилния транспорт. В регламента се установяват условията, при които компетентните органи, когато налагат или договарят задължения за обществени услуги, компенсират операторите на обществени услуги за направените разходи и/или им предоставят изключителни права в замяна на изпълнението на задължения за обществени услуги.

([23]) Решение на Комисията от 14 май 2019 г. за установяване на насоки за определяне на финансови корекции, които трябва да бъдат извършени спрямо финансирани от Съюза разходи в случай на неспазване на приложимите правила за възлагане на обществени поръчки.

При определянето на основанието за финансова корекция националните органи трябва да установят естеството и тежестта на нередността относно съответната мярка и свързаните с нея междинни цели и целеви стойности. По принцип нарушенията, които се считат за най-сериозни (например тези, които биха довели до 100 % корекция въз основа на цитираните насоки), следва да доведат до пълна корекция на свързаните с тях разходи за съответните междинни цели/целеви стойности. Националните органи следва да могат да докажат, че корекциите са били извършени на правилната основа и са били пропорционални на откритото нарушение.

IX. **Цифрова система, събиране и съхранение на данни за крайни получатели на разпределението на финансови средства**

Като част от своите системи за управление и контрол държавите членки трябва да поддържат ефективна система за съхранение на цялата информация и документация, необходими за целите на одитната следа.

В съответствие с член 133 от Финансовия регламент държавите членки трябва да водят документация, като отправна точка е платежната операция, отнасяща се до съответната мярка или инвестиция, извършена от Комисията.

a. ***Единна цифрова система за регистрация на съответната информация относно изпълнението на мерките и инвестициите***

В съответствие с регулаторните изисквания държавите членки се насърчават да създадат единна цифрова система за регистриране и наблюдение на мерките и инвестициите. Тази цифрова система е ключов компонент на националната среда за управление и контрол в рамките на СФК, в интерес на прозрачното, ефикасното и отговорното прилагане на СПК.

Системата трябва да бъде разработена съгласно валидирана международна методика за цифрово разработване и трябва да включва подробно описание на електронната система, включително схема (централна или обща мрежова система или децентрализирана система с връзки между системите). Държавите членки се насърчават също да опишат ясно в своите СПК и процедурите за гарантиране на сигурността, целостта и поверителността на електронните системи.

Системите могат да се различават по структура и функционалност, но обикновено трябва да включват следните характеристики.

i. **Регистрация на мерки и инвестиции**: модул за регистриране и каталогизиране на всички инвестиции и мерки, одобрени за изпълнение и включени в СПК, с подробна информация за всеки проект, включително цели, срокове, бюджети, очаквани резултати, краен получател на подкрепата и др.

ii. **Мониторинг и докладване**: инструменти за проследяване на напредъка по проектите, включително състоянието на изпълнението, платените финансови вноски и постигането на междинните цели и целевите стойности. Това позволява проследяване в реално време и предоставя възможност за бързо удостоверяване на всички забавяния или проблеми.

iii. **Данни за показателите**: компютризирано записване и съхранение на данни за отделните участници, които да се отчитат като част от общите показатели за домакинствата, наред с други показатели за крайния продукт и за резултатите.

iv. **Счетоводна документация или отделни счетоводни кодове**, съответстващи на финансовата подкрепа, изплатена на крайните получатели, посочена в исканията за плащане до Комисията.

v. **Анализ на данни и визуализация**: възможности за анализ и визуализиране на данни за изпълнението на проекта, което може да помогне за установяване на тенденции, модели и области за подобрение. Това може да предостави информация за вземането на решения и корекциите на политиката.

vi. **Прозрачност и докладване:** функции, които осигуряват прозрачност, като например публични информационни табла за управление и портали с отворени данни, където обществеността и други заинтересовани страни могат да имат достъп до информация за това как се използва СФК. Това повишава отчетността и доверието в управлението на фонда.

vii. **Оперативна съвместимост с други национални системи и системи на ЕС**: способността за осигуряване на оперативна съвместимост с други национални системи (например обществени поръчки, финансово управление) и платформи на ЕС (например Kohesio, Системата на ЕС за финансова прозрачност, Arachne и др.) с цел да се осигури съгласуваност и да се улесни обменът на информация.

Държавите членки се насърчават да използват и адаптират съществуващите цифрови системи, като например приложимите системи за МВУ или програмите на политиките на сближаване, така че да имат общ преглед на всички действия, финансирани по линия на тези инструменти, да могат да постигнат по-голямо взаимно допълване и стриктно да следят избягването на двойно финансиране за едни и същи проекти. Ако е необходимо да се разработи нова система, е много важно тя да се интегрира в съществуващите инструменти, така че да има подробна информация за проекти, финансирани например по линия на МВУ, и те да могат да бъдат съгласувани с инвестициите, които ще бъдат разработени в рамките на СПК.

б. ***Използването на система за електронен обмен на данни между държавите членки и Комисията***

За да се осигури ефикасен и сигурен обмен на данни, Комисията е инсталирала специален модул в системата SFC2021 за управление на всички операции, свързани със СПК. Тази система вече ще се използва за подаване на СПК, а след това и за всички официални съобщения между Комисията и държавите членки относно прилагането на СПК (изменения, плащания, докладване и др.).

В общи линии моделът SFC2021 на СПК ще включва:

а) интерактивни формуляри или предварително попълнени от системата формуляри въз основа на вече записани в нея данни;

б) автоматични изчисления, намаляващи работата по въвеждане на данни от потребителите;

в) автоматични въведени контроли за проверка дали предаваните данни са вътрешно съгласувани и отговарят на приложимите правила;

г) генерирани от системата сигнали, които предупреждават ползвателите на SFC2021 за възможността или невъзможността да извършват определени действия;

д) онлайн проследяване на състоянието на обработваната в системата информация;

е) наличие на данни за минали периоди по отношение на цялата информация, въведена за дадена програма;

ж) наличие на задължителен електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014, който ще бъде признат като доказателство в рамките на съдебни производства.

С цел да се осигури правилното управление на системата е необходимо да се въведе подходяща политика за сигурност на информационните технологии за SFC2021 на национално равнище. Политиката, която следва да обхваща и персонала, използващ системата, следва да отговаря на съответните правила на ЕС, по-специално Решение (ЕС, Евратом) 2017/46 на Комисията ([24]) и правилата за неговото прилагане. За тази цел всяка държава членка ще трябва да определи и поддържа списък с лица, отговорни за определянето, поддържането и осигуряването на правилното прилагане на политиката за сигурност на SFC2021 на национално равнище ([25]). Тези лица могат да изпълняват същите задачи и за други фондове, управлявани в рамките на системата.

Ключова отговорност на държавите членки ще бъде да актуализират списъка с органите, определени да изпълняват някои задачи съгласно Регламента за СФК и да проверяват информацията, подадена от лице, различно от лицето, за което е подадена. Освен това ще е налице задължение за предоставяне на механизми за разделяне на посочените по-горе задачи чрез информационните системи за управление и контрол на държавата членка, които са автоматично свързани със SFC2021. Накрая, държавите членки следва да въведат механизми за защитата на неприкосновеността на личния живот на физическите лица и търговската тайна за юридическите лица в съответствие с Директива 2002/58/ЕО, Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива (ЕС) 2018/1972.

По-специално националните органи трябва да изготвят актуализирана документация, в която се посочва как другите национални, регионални или местни компютърни системи ще бъдат свързани със SFC2021 чрез технически интерфейс, например за обмен на данни. Документацията трябва да обхваща и мерките за сигурност за тези системи в съответствие с изискванията за сигурност на SFC2021. По-конкретно тя трябва да обхваща:

(i) физическа сигурност;

(ii) контрол на носителите на данни и на достъпа;

(iii) контрол на съхранението;

(iv) контрол на достъпа и на паролите;

(v) мониторинг;

(vi) взаимосвързаност със SFC2021;

([24]) Решение (ЕС, Евратом) 2017/46 на Комисията от 10 януари 2017 г. относно сигурността на комуникационните и информационните системи в Европейската комисия.

([25]) Подробен списък на задачите, които трябва да се изпълняват от националните лица за контакт, е представен в приложение XV към Регламента РОР.

(vii) комуникационна инфраструктура;

(viii) управление на човешки ресурси преди, по време на и след назначаване на работа;

(ix) управление на инциденти.

Предвид сходните нужди за СФК и фондовете на политиката на сближаване в приложение XV към РОР може да бъде намерен подробен списък на задълженията по отношение на използването на общата система SFC2021. Службите на Комисията ще предоставят технически спецификации относно данните, които трябва да се съберат от държавите членки.

в. *Събиране, записване и съхранение на данни за крайните получатели*

Съгласно член 21, параграф 2, буква г) от Регламента за СФК националните органи са задължени да събират, записват и съхраняват в електронна система и да осигуряват достъп до стандартизирани категории данни за крайните получатели, както и някои други ключови елементи при изпълнението на СПК. С цел да се гарантира, че съхранението на данните е достъпно, прехвърлянето на данни следва да се осъществява чрез интерактивен потребителски интерфейс (т.е. уеб приложение) или чрез технически интерфейс, използващ предварително зададени протоколи (т.е. уеб услуги), който позволява автоматично синхронизиране и предаване на данни между информационните системи на държавите членки и SFC2021.

Следните данни трябва да бъдат събрани като минимално изискване:

— название на крайните получатели на финансовите средства (да се разбира като физическото или юридическото лице, което влиза в договорни отношения с органа, предоставящ подкрепата по линия на СФК, и директно получаващо разпределените финансови средства) ([26]), техните идентификационни номера по ДДС или данъчни идентификационни номера и размерът на разпределените финансови средства по линия на фонда;

— название на изпълнителя(ите) и подизпълнителя(ите) и техните идентификационни номера по ДДС или данъчни идентификационни номера и стойността на договора(ите), когато крайният получател на разпределените финансови средства е възлагащ орган в съответствие с правото на ЕС или с националното право в областта на обществените поръчки;

— собствено(и) име(на), фамилно(и) име(на), дата(и) на раждане и идентификационен(ни) номер(а) по ДДС или данъчен(ни) идентификационен(ни) номер(а) на действителния(ите) собственик(ци) на получателя на разпределените финансови средства или на изпълнителя по смисъла на член 3, точка 6 от Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета ([27]);

— списък на всички мерки и инвестиции, изпълнени по линия на фонда, с общия размер на публичното финансиране на тези мерки и инвестиции, като се посочва размерът на средствата, изплатени от други фондове, финансирани от бюджета на ЕС.

X. **Гаранции, одит и контрол**

С цел да се осигурят гаранции относно междинните цели и целевите стойности, както и свързаните с тях плащания, Комисията ще извърши следните одитни дейности.

Одити на **постигането на междинните цели и целевите стойности (съгласно модела на МВУ)**	Годишно, въз основа на оценка на риска, след подаване на заявления за плащане (заедно с декларациите за управлението) и годишни обобщени резултати от одитите. При одита ще се оценят степента на завършеност, постигането на междинната цел и/или целевата стойност и изпълнението на мярката. Основанието за оценката на СПК следва да бъде подложено на одит за всеки СПК. Що се отнася до МВУ, в годишния план за одитите следва да се определя цел от поне едно посещение годишно на равнището на държавите членки.

([26]) Например домакинствата, получаващи ваучери за обществен транспорт, ще се считат за краен получател. В същото време публичен субект, получаващ подкрепа за закупуване на превозни средства, ще се счита за краен получател.

([27]) Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията.

Освен това, с цел да се защитят финансовите интереси на ЕС, Комисията ще извърши следните одитни действия:

Одити на системите: одити за съответствие и тематични одити (включително в области като двойно финансиране, държавен одит, обществени поръчки, конфликт на интереси, корупция, измами). Това са одити на **системите**, въведени на равнището на държавите членки (органи, изпълняващи СПК, спазване на установените ключови изисквания, хоризонтално изискване за прилагане на мерки за опростяване по отношение на бенефициерите).	Ежегодно, въз основа на оценка на риска. Този вид одит се изисква съгласно член 21 от Регламента за СФК по отношение на защитата на финансовите интереси на ЕС и други членове, които косвено се отнасят до него (например член 17). Опитът с МВУ показва, че тези одити трябва да се извършват навреме, в противен случай съществува риск от възникване на пропуски в гаранциите, които е много трудно да се отстранят впоследствие. Що се отнася до вероятните случаи, при които одитните органи не са участвали преди това в прилагането на МВУ или политиката на сближаване, ще бъде извършен системен одит, за да се оцени тяхната готовност за обработката на СПК.

a. ***Оценка на системите за управление и контрол***

Съгласно ключовите изисквания, посочени в приложение III към Регламента за СФК, държавите членки са задължени да провеждат адекватни и независими одити на системите и операциите.

Одитите на системите следва да включват извършване на подходящото равнище на изпитване за контрол на операциите и трансакциите. Очаква се използваната методика за определяне на **размера на извадката за изпитвания за контрол, използвани при одитите на системата и операциите,** да е в съответствие с международно приетите стандарти за провеждане на одити.

В комбинация с други качествени елементи и одитни процедури тези изпитвания формират основата за оценка на съответната система за управление и контрол.

Одитният орган ще трябва да изготви своите заключения първо за всеки критерий за оценка, след което за всяко ключово изискване и накрая за всеки орган. Този поетапен подход ще му позволи да изготви общо заключение относно **функционирането на системата за управление и контрол. В общите заключения** ще се използват следните общоприложими категории.

— **Категория 1 — Функционира добре. Не е необходимо подобрение или е необходимо само незначително подобрение**. Липсват слабости или са открити само незначителни такива. Тези слабости не оказват въздействие или оказват незначително въздействие върху ефективното функциониране на оценените ключови изисквания/органи/системи.

— **Категория 2 — Функционира. Необходимо е известно подобрение.** Налице са един или повече (незначителни) недостатъци. Тези недостатъци оказват умерено въздействие върху ефективното функциониране на оценените ключови изисквания/органи/системи. Изготвени са препоръки за изпълнение от страна на одитирания орган.

— **Категория 3 — Функционира частично. Необходими са значителни подобрения.** Открити са един или повече сериозни недостатъци, които създават риск от нередности с финансовите средства. Въздействието върху ефективното функциониране на разгледаните ключови изисквания/органите/системата е значително. Изготвени са препоръки за съществено подобряване на системата за изпълнение от страна на одитирания орган.

— **Категория 4 — Не функционира.** Открити са редица сериозни и/или мащабни недостатъци, които създават риск от нередности с финансовите средства. Въздействието върху ефективното функциониране на разгледаните ключови изисквания/органите/системата е значително; Оценените ключови изисквания/органи/система функционират незадоволително или изобщо не функционират. Изготвени са препоръки за съществено подобряване или реформа на системата от страна на одитирания орган.

Одиторите следва да използват своята професионална преценка, за да стигнат до подходящото заключение за всеки орган, като вземат предвид всички други налични одитни доказателства, включително, когато е уместно, съответните резултати от одити, извършени в рамките на програмите на политиката на сближаване или МВУ.

Одитният орган трябва да събира и записва подходящи одитни доказателства, включително всички работни документи, получени контролни списъци, предварителни доклади, както и документация от всички процес на изразяване на възражения пред органите.

Резултатите от функционирането на системата за управление и контрол следва да се използват за определяне на обхвата на изпитването на **одити на операциите**, за да се даде разумна увереност на Комисията, че **междинните цели и целевите стойности**, включени в **исканията за плащане**, са постигнати.

След приключване на одитите на системите и операциите, одитният орган следва да поддържа актуализирана таблица с показатели за равнището на увереност по орган.

Одитният орган следва редовно да изготвя одитен доклад, обобщаващ извършените одити в съответствие с международно приетите одитни стандарти, и да го изпраща на органа, отговарящ за подписването на декларацията за управлението. Докладът следва да включва обхвата на одитите по отношение на размера на разходите и обхванатия период от време, анализ на установените слабости и всички предприети коригиращи действия.

Одитният доклад следва да включва и одиторско заключение, в което се посочва дали чрез работата си одитният орган е получил разумна увереност, че междинните цели и целевите стойности, включени в исканията за плащане, са постигнати. Този одитен доклад следва да придружава искането за плащане до Комисията в съответствие с член 21, параграф 2, буква в) от Регламента за СФК (за повече информация вж. раздела за подготовка на искането за плащане).

XI. **Намаляване на финансовата подкрепа и възстановяване на сумите**

Съгласно двустранното споразумение, сключено с държавата членка, и член 21, параграф 4 от регламента Комисията може да намали пропорционално подкрепата по линия на фонда и да възстанови всяка сума, дължима на бюджета на ЕС, в случаи на измама, корупция или конфликт на интереси, засягащи финансовите интереси на ЕС, които не са били коригирани и/или възстановени от държавата членка, или в случай на сериозно нарушение на задължение, произтичащо от двустранните споразумения, посочени в член 19, параграф 1.

Когато взема решение за размера на възстановяването или намалението, Комисията ще използва като отправна точка стойностите на изплащане за междинните цели и целевите стойности в съответната мярка или инвестиция или, за повече от една засегната мярка и/или инвестиция, пропорционално на стойностите на изплащане за съответните междинни цели и целеви стойности. Това се прави с цел спазване на принципа на пропорционалност и отчитане на сериозността на измамата, корупцията или конфликта на интереси, засягащи финансовите интереси на ЕС, или на нарушението на дадено задължение.

В случаи на измама обаче, пълната финансова корекция на сумите следва да се прилага както на национално, така и на бюджетното равнище на ЕС, независимо от евентуални пропорционални съображения.

За намаляване на подкрепата ще бъдат взети предвид следните елементи:

— тежестта на сериозните недостатъци в рамките на системата за управление и контрол като цяло;

— честотата и обхвата на сериозните недостатъци;

— размера на финансовите щети за бюджета на ЕС.

Един случай може да включва едно или повече от следните: измама, съществени грешки, нередности, неспазване на правни задължения по време на процедурата за възлагане на обществени поръчки, неспазване на правни задължения по време на привеждането в действие на безвъзмездните средства, неправилно изпълнение на действието, докладването на погрешно въведени данни и др.

Когато се предвижда прилагането на екстраполирана финансова корекция, резултатите от проучването на представителната извадка се екстраполират върху останалата част от популацията на целевите стойности и междинните цели, от която е била формирана извадката, с цел определяне на финансовата корекция.

Когато се прилагат финансови корекции с единна ставка, за да се осигури прозрачност и предвидимост при прилагането им, равнището им се определя, както следва:

а) **единна ставка на корекцията от 100 % се прилага**, когато сериозните недостатъци са толкова съществени, чести или широкоразпространени, че водят до пълна неизправност на системата, която излага на риск законосъобразността и правилността на всички разпределени средства;

б) **единна ставка на корекцията от 50 % се прилага**, когато сериозните недостатъци са толкова чести и широкоразпространени, че водят до много сериозна неизправност на системата, която излага на риск законосъобразността и правилността на много голям дял от съответните разпределени средства;

в) **единна ставка на корекцията от 25 % се прилага**, когато сериозните недостатъци са толкова чести и широкоразпространени, че водят до сериозна неизправност на системата, която излага на риск законосъобразността и правилността на много голям дял от съответните разпределени средства;

г) **единна ставка на корекцията от 10 % се прилага**, когато сериозните недостатъци се дължат на непълно, неефективно или нередовно функциониране на системата, което излага на риск законосъобразността и правилността на голям дял от съответните разпределени средства;

д) **единна ставка на корекцията от 5 % се прилага**, когато сериозните недостатъци се дължат на непоследователно функциониране на системата, което излага на риск законосъобразността и правилността на голям дял от съответните разпределени средства.

Когато поради факта, че отговорните органи не са предприели коригиращи мерки след налагането на намаляването при една одитна кампания, същите сериозни недостатъци бъдат установени в следващите одитни дейности, поради продължаващото наличие на този недостатък или тези недостатъци корекцията може да бъде увеличена до размер, който не надвишава следващия предвиден по-висок размер.

Комисията цели да даде възможност на държавата членка да представи коментари, преди намаляването да влезе в сила. Всички наблюдения ще бъдат анализирани подробно преди да се вземе окончателното решение относно намаляването на безвъзмездните средства.

Когато равнището на единната ставка е непропроционално в контекста на изброените по-горе разглеждани елементи и предоставените от държавата членка коментари, коефициентът на корекция може да бъде намален.

XII. **Оценка на Социалния фонд за климата и оценка на целесъобразността на социалните планове за климата**

a. ***Оценка на Социалния фонд за климата***

От Комисията се изисква да извърши две оценки на Социалния фонд за климата (СФК). В член 27 от Регламента за СФК се посочва, че Комисията ще извърши първа оценка на изпълнението и функционирането на СФК две години след началото на изпълнението на СПК ([28]) и последваща оценка до края на 2033 г. Двугодишните доклади за напредъка, изготвяни от всяка държава членка (вж. раздел IV, буква в) от настоящите насоки), ще бъдат важни източници на информация за оценките, които ще бъдат извършвани от Комисията.

При първата оценка, която ще бъде извършена от Комисията, ще бъде взета предвид цялата налична информация, която е от значение. Поради ранния регулаторен краен срок за средносрочната оценка (т.е. две години след началото на изпълнението на СПК) е много вероятно изпълнението на мерките да бъде само в начален или междинен етап. В този контекст първите доклади за напредъка от държавите членки, които трябва да бъдат представени до 15 март 2027 г., ще бъдат основен източник на информация за измерване на напредъка и оценка на резултатите от първоначалните мерки и инвестиции, по-специално техния принос към целите на фонда.

Комисията ще обмисли възможността да се консултира със съответните заинтересовани страни достатъчно рано, за да събере допълнителни данни относно изпълнението на фонда. Всеки друг задълбочен анализ, извършен на национално равнище относно изпълнението на фонда и постигнатите първи резултати, също ще бъде взет под внимание. Той следва да бъде готов най-късно до средата на 2027 г., за да бъде използван при средносрочната оценка на Комисията и, ако е целесъобразно, да осигури сведения за евентуални предложения за изменения на Регламента за СФК.

Комисията ще проведе последваща оценка до края на 2033 г., която ще осигури цялостна оценка на СФК, включително информация за неговото въздействие ([29]).

Освен това, за да се оцени дългосрочното въздействие на мерките и инвестициите, включени в СПК, държавите членки се насърчават да провеждат собствени оценки на въздействието на националните си мерки и инвестиции, финансирани от СФК, като вземат предвид общите показатели, изброени в приложение IV към Регламента за СФК, поне веднъж по време на действието на фонда и за предпочитане преди края на 2032 г., което ще позволи на Комисията да вземе предвид тези резултати в своята последваща оценка на фонда.

([28]) Вж. член 27 от Регламента за СФК.

([29]) Вж. член 27, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2023/955: *„До 31 декември 2033 г. Комисията представя на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите доклад от независима последваща оценка. Докладът от последващата оценка се състои от обща оценка на Фонда и включва информация относно неговото въздействие“.*

Макар че органите на държавите членки ще отговарят за извършването и координирането на такива оценки, всички въпроси и обменът на добри практики ще се обсъждат в редовния форум, създаден от Комисията за обсъждане на дейностите по мониторинг и оценка в контекста на СФК. Освен това Комисията ще проучи начини за предоставяне на методологична и техническа подкрепа и ще осигури ресурси (например за съпоставителни оценки на въздействието).

б. ***Оценка на целесъобразността на социалните планове за климата***

Съгласно изискванията на член 18, параграф 5 от Регламента за СФК до 15 март 2029 г. държавите членки трябва да представят на Комисията доклад, в който да се оцени целесъобразността на всеки СПК с оглед на действителните преки въздействия от включването на емисиите на парникови газове от сгради и автомобилния транспорт в обхвата на Директивата за СТЕ в съответната държава членка. Този доклад следва да бъде изготвен съвместно и като част от двугодишния доклад, който трябва да бъде представен до 15 март 2029 г. съгласно член 24, параграф 1 от Регламента за СФК.

в. ***Устойчивост на инвестициите***

Държавите членки следва да въведат необходимите предпазни мерки, за да гарантират дългосрочната устойчивост на инвестициите, например във връзка с изграждането на инфраструктура за нови социални или финансово достъпни енергийно ефективни жилища или промяната на предназначението на сгради за социални или финансово достъпни енергийно ефективни жилища.

XIII. **Информация, комуникация и видимост**

а. ***Видимост и информация за крайните получатели***

Държавите членки следва да информират крайните получатели на средства от фонда за произхода на подкрепата, дори когато се ползват от тази подкрепа чрез посредници. Тази информация за получателите следва да включва емблемата на ЕС и подходящ текст, който гласи „*финансирано от Европейския съюз — Социален фонд за климата*“, в документите и комуникационните материали, свързани с изпълнението на мярката и инвестицията и предназначени за получателите, в съответствие с техническите спецификации за използването на емблемата на ЕС, определени в приложение III към настоящите насоки.

Координационният орган или определеният отговорен орган по изпълнението следва възможно най-скоро и не по-късно от шест месеца след решението за одобряване на СПК ([30]) да активира национален уебсайт за СПК. Той трябва да бъде актуализиран редовно с информация за мерките и инвестициите, обхванати от СПК, неговите цели, дейности, налични възможности за финансиране и постижения. Този уебсайт трябва да включва СПК (първоначално одобрената версия и последващите изменения), решението за изпълнение на Комисията за одобряване на плана, решенията за изпълнение на Комисията относно изменения на плана, решенията на Комисията за плащане на средства, споразуменията между Комисията и държавата членка, представляващи индивидуални правни ангажименти, и всяко уведомление за незначителни изменения на плана.

Координационният орган следва да актуализира този специализиран уебсайт с всяка нова съответна документация. Той следва да го използва и за публикуване на двугодишните доклади на държавите членки, изисквани съгласно член 24, параграф 1 от Регламента за СФК, както и на всички анализи или оценки, извършени на национално равнище относно функционирането на фонда и постигнатите резултати.

За да поддържат пряк контакт с потенциалните крайни получатели и целеви групи, държавите членки следва да разработят система за автоматично уведомяване и абонамент, както и съответно присъствие в социалните медии. Присъствието и ангажираността в социалните медии следва да дадат възможност на потенциалните крайни получатели да кандидатстват и да получават навременни актуализации.

Органите по изпълнението трябва да предоставят на институциите, органите, службите и агенциите на ЕС материали за комуникация и популяризиране, включително такива, насочени към крайните получатели, при поискване. На ЕС следва да се предостави безвъзмезден, неизключителен и неотменим лиценз за ползването на тези материали и всички вече съществуващи свързани с тях права при поискване. Това не следва да налага значителни допълнителни разходи и значителна административна тежест за крайните получатели или за органите по изпълнението.

([30]) Срокът от шест месеца е в съответствие с отговорностите на управляващите органи по кохезионните фондове на ЕС, както е посочено в член 49, параграф 1 от Регламента за общоприложимите разпоредби.

От крайните получатели на подкрепа се изисква да осигурят видимост на финансирането от ЕС, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително медиите и обществеността.

Това задължение не се прилага, когато подкрепата се предоставя на физически лица, или в случаите, в които има опасност от оповестяване на чувствителна търговска информация (член 23, параграф 2 от Регламента за СФК).

Получателите и органите, които изпълняват мерки и инвестиции, ще потвърдят подкрепата от фонда, като:

а) включват на официалния уебсайт на бенефициера и на профили в социални медии кратко описание на мерките и инвестициите, пропорционално на равнището на подкрепата, в което се посочват нейните цели и резултатите от нея и се откроява финансовата подкрепа от ЕС;

б) включват по видим начин текст, подчертаващ подкрепата от ЕС, в документите и комуникационните материали, свързани с изпълнението на мерките и инвестициите и предназначени за обществеността или за участниците;

б. *Публикуване на данни за крайните получатели и мерките и инвестициите, реализирани по Социалния фонд за климата*

В съответствие с член 23, параграф 1 от Регламента за СФК координиращият орган или определеният орган, натоварен с изпълнението, публикува необходимите референтни данни на единен уебсайт на държавата членка (посочен в раздел XIII.A от настоящите насоки относно видимостта и информацията за крайните получатели) в отворени машинночетими формати, както е предвидено в член 5, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета ([31]). Това ще позволи сортиране, търсене, извличане, сравняване и повторно използване на данните. Комисията ще предостави методологични указания относно формата и структурата, за да се гарантира съвместимостта и възможността за повторно използване на данните в различните комуникационни платформи, включително уебсайтовете на Комисията, както и лесният им достъп за обществеността в обобщен вид.

Координационният орган или определеният орган, натоварен с изпълнението на плана, публикува списъка с мерките и инвестициите в СПК на уебсайта и го актуализира чрез редовно преразглеждане. Списъкът трябва да включва всички мерки и инвестиции, изпълнени по линия на фонда, като се определят общият размер на финансирането, получено от СФК, общият размер на публичното финансиране за тези мерки и инвестиции (което включва националното участие в СПК) и размерът на средствата, изплатени от други фондове, финансирани от бюджета на ЕС.

Информацията за крайните получатели на финансовите средства (посочена в член 21, параграф 2 от Регламента за СФК) трябва да бъде включена, като се отчитат ограниченията, определени в член 23, параграф 1 от Регламента за СФК, в списъка, публикуван от държавата членка възможно най-скоро след изплащането на средствата на крайния получател. Ако за някои крайни получатели финансовото разпределение от фонда не бъде изплатено поради проблеми с изпълнението, нередности, одит или финансови въпроси, тези крайни получатели трябва да бъдат премахнати от списъка и да не бъдат включвани в изчислението на целите, които трябва да бъдат докладвани или използвани за целите на видимостта и комуникацията.

Списъкът следва да съдържа следните данни:

а) название на крайните получатели на разпределените финансови средства, техните идентификационни номера по ДДС или данъчни идентификационни номера и размера на разпределените финансови средства от фонда, получени за всяка инвестиция или мярка;

б) название на изпълнителя(ите) и подизпълнителя(ите) и техните идентификационни номера по ДДС или данъчни идентификационни номера и стойността на договора(ите), когато крайният получател на разпределените финансови средства е възлагащ орган в съответствие с правото на ЕС или с националното право в областта на обществените поръчки;

в) индикатор за местоположението или геолокацията на града, региона и държавата, където се изпълнява операцията.

([31]) Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 56).

Посочената в списъка по-горе информация не следва да се публикува, когато се отнася до следните конкретни изключения:

— временно пряко подпомагане на доходите на уязвимите домакинства;

— ситуациите, посочени в член 38, параграф 3 от Финансовия регламент, по-специално: i) финансова подкрепа, предоставена чрез финансови инструменти, в размер под 500 000 EUR; ii) когато оповестяването може да застраши правата и свободите на съответните физически или юридически лица, защитени с Хартата на основните права на Европейския съюз, или да навреди на търговските интереси на получателите. iii) когато се отнася до възнаграждението на външни експерти, избрани въз основа на техния професионален капацитет — при спазване на принципите на недискриминация, равно третиране и липса на конфликт на интереси; iv) договори с много ниска стойност под сумата, посочена в точка 14.4 от приложение I към Финансовия регламент.

в. ***Комуникационна стратегия за социалния план за климата***

След одобряването на националния СПК изпълнителните органи или националният координационен орган следва да изготвят национална комуникационна стратегия, чието описание трябва да бъде включено в СПК. Описанието на комуникационната стратегия следва да включва следната информация: цели, ключови послания, целеви аудитории, комуникационни дейности/канали, планиран бюджет, избрани ключови проекти, координационни споразумения с Комисията, както и мониторинг и оценка. Нейното изпълнение следва да започне възможно най-скоро след решението за изпълнение на Комисията, с което се одобрява СПК, за да се гарантира осведомеността на обществеността относно въздействието на финансирането от ЕС върху ежедневието на хората. Органът по изпълнението се насърчава да спазва същите минимални изисквания за комуникация, които са приложими съгласно бюджета на ЕС за периода 2021—2027 г. ([32])

Тъй като СФК е нов инструмент, който е тясно свързан с въвеждането на СТЕ2, комуникационната стратегия следва да повиши осведомеността и да гарантира признаването на приноса на СФК за социално справедлив преход към климатична неутралност, като се обърне внимание на социалните въздействия на СТЕ2 на равнище проекти и държави членки. В националната комуникационна стратегия следва да се посочи как да се осъществяват съвместни комуникационни дейности с Комисията и нейното представителство в съответната държава и регион, както и комуникационни дейности, насочени към и изпълнявани с местни и регионални органи, представители на икономическите и социалните партньори, съответните организации на гражданското общество, младежки организации и други заинтересовани страни.

Тъй като СПК ще бъдат многогодишен инструмент, националната комуникационна стратегия следва да включва комуникационен план с набор от годишни дейности след приемането на СПК, който може да послужи като ориентир за бъдещи комуникационни дейности през следващите години.

Държавите членки могат също така да насърчават по-широки **„платформи за ангажиране на заинтересованите страни“**, за да стимулират приобщаването и прозрачността. Тези платформи ще подпомагат събирането на различни гледни точки и ще гарантират, че нуждите на различните заинтересовани групи се вземат под внимание по подходящ начин. Те надхвърлят рамките на официалните консултации с национално представените заинтересовани страни.

Накрая, в стратегията може да се наблегне на избора на конкретни интервенции и добри практики, които са от значение за органа по изпълнението, които той възнамерява да популяризира и комуникира по-активно и по които ще се планира координирана комуникация с Комисията.

За да се гарантират адекватно разпространение и отчетност за извършената комуникационна дейност, органите по изпълнението се насърчават да информират координационния механизъм (вж. раздел III, буква а) относно изпълнението) поне веднъж годишно за изпълнението и резултатите от комуникационната стратегия, както и за основните планирани комуникационни дейности, които ще бъдат проведени през следващата година.

За да се улесни обменът на най-добри практики и да се координират съвместните дейности по СФК, изпълнителните органи трябва да предоставят на Комисията данните за контакт на националния координатор по комуникациите, който ще служи като контактно лице за Комисията и другите държави членки. Органите следва да ги предоставят възможно най-скоро след одобряването на СПК.

([32]) https://commission.europa.eu/funding-tenders/managing-your-project/communicating-and-raising-eu-visibility_en.

г. ***Хоризонтални комуникационни дейности на европейско равнище***

Комисията ще осъществява информационни и комуникационни дейности, свързани с фонда и получените резултати. Тези дейности може да включват, по целесъобразност и със съгласието на националните органи, съвместни комуникационни дейности с националните, регионалните и местните органи и с представителствата на Европейския парламент и на Комисията в съответните държави членки (член 23, параграф 3 от Регламента за СФК).

За да се гарантира координиран подход между комуникационните усилия на Комисията и държавите членки, Комисията ще създаде:

— уебсайта на Социалния фонд за климата. Той ще съдържа например обща информация за фонда, препратки и подробности за СПК, приети от всяка държава членка (включително самия план, след като бъде одобрен от Комисията), списък на органите на държавите членки, отговорни за изпълнението на СПК, и подраздел, посветен на добрите практики в областта на мерките и инвестициите. Комисията редовно ще актуализира тази специална уебстраница с цялата подходяща публична информация;

— мрежа от национални координатори по комуникациите за споделяне на добри практики и организиране на съвместни комуникационни дейности. Комисията ще организира срещи с мрежата и ще създаде цифрова среда за обмен на информация.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Списък на съответните общи показатели за всяка допустима мярка и инвестиция (съгласно член 8 от Регламента за СФК)

В приложение IV към Регламента за СФК се определят общи показатели и се предвижда, че когато СПК на дадена държава членка не съдържа мярка или инвестиция, допринасяща за някои от показателите, държавите членки може да ги посочат като неприложими. Във връзка с това в таблицата по-долу са посочени общите показатели, изброени в приложение IV, които се считат за целесъобразни за всеки вид мярка или инвестиция за целите на двугодишното докладване за напредъка съгласно член 24, параграф 1 от Регламента за СФК. Ако СПК на дадена държава членка съдържа мярка или инвестиция, попадаща в определените видове мерки/инвестиции, тя следва да събира информация за общия(ите) показател(и), отбелязан(и) по-долу, и да включва съответните данни, измерващи напредъка по отношение на общия(ите) показател(и), в своите двугодишни доклади за напредъка.

Компонент сгради	Показател за крайния продукт 3	Показател за крайния продукт 4	Показател за крайния продукт 5	Показател за крайния продукт 6	Показател за крайния продукт 7	Показател за крайния продукт 8	Показател за крайния продукт 9	Показател за крайния продукт 10
	Брой на уязвимите домакинства	Брой сгради — основно саниране	Разгъната използваема застроена площ (основно саниране)	Брой сгради (друг вид енергийно саниране на сгради)	Разгъната използваема застроена площ — друг вид енергийно саниране на сгради	Брой заменени инсталации за отопление, работещи с изкопаеми горива	Допълнителен капацитет за възобновяема енергия (MW)	Допълнителен капацитет за възобновяема енергия (единици)
а) саниране на сгради	x	x (*)	x (*)	x (**)	x (**)	(x)	(x)	(x)
б) достъп до финансово достъпни енергийно ефективни жилища, включително социални жилища	x					(x)	(x)	(x)
в) Декарбонизация чрез електрификация на отоплението и охлаждането в сградите	x					(x)	(x)	(x)
г) предоставяне на целенасочена, достъпна и финансово приемлива информация, образование, осведомяване и съвети	x							
д) решения за енергийна ефективност и подходящи инструменти за финансиране в съответствие със социалните цели на фонда	x	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)

Легенда: За общите показатели, отбелязани с (x), държавите членки и Комисията ще трябва да се споразумеят за всеки отделен случай кои мерки, ако има такива, не допринасят за съответния показател и не е необходимо да бъдат отчитани в двугодишния доклад за напредъка.

(*) Само за сгради, които са претърпели основен ремонт. За пояснение, въпреки че в Директивата за енергийните характеристики на сградите (член 2, точка 20) „основно саниране“ се определя като саниране, при което се постига сграда с нулеви емисии, санирането с цел постигане на сгради с нулеви емисии невинаги е осъществимо. Следователно намаляването с 60 % на потреблението на първична енергия може да се счита за основно саниране за целите на изготвянето и изпълнението на СПК.

(**) Само за сгради, при които е извършен друг вид енергийно саниране.

Компонент сгради	Показател за резултатите 11	Показател за резултатите 12	Показател за резултатите 13	Показател за резултатите 14	Показател за резултатите 15	Показател за резултатите 16	Показател за резултатите 17
	Намаляване на уязвимите домакинства (%)	Намаляване на емисиите на парникови газове в строителния сектор	Намаляване на броя на домакинствата в енергийна бедност (%)	Икономии в годишното потребление на първична енергия (MWh/година)	Икономии в годишното потребление на първична енергия (kWh/m2)	Реализирани икономии в годишното крайно енергийно потребление (kWh/m2)	Реализирани икономии в годишното крайно енергийно потребление (MWh/година)
а) саниране на сгради	x	x	x	x	x	x	x
б) достъп до финансово достъпни енергийно ефективни жилища, включително социални жилища	x	(x) (*)	x	(x) (*)	(x) (*)	(x) (*)	(x) (*)
в) декарбонизация чрез електрификация на отоплението и охлаждането в сградите	x	x	x	x	x	x	x
г) предоставяне на целенасочена, достъпна и финансово приемлива информация, образование, осведомяване и съвети							
д) решения за енергийна ефективност и подходящи инструменти за финансиране в съответствие със социалните цели на фонда	x	(x)	x	(x)	(x)	(x)	(x)

Легенда: За общите показатели, отбелязани с (x), държавите членки и Комисията ще трябва да се споразумеят за всеки отделен случай кои мерки, ако има такива, не допринасят за съответния показател и не е необходимо да бъдат отчитани в двугодишния доклад за напредъка.

(*) Тези показатели са приложими само за промяна на предназначението на сгради (не за строителството на нови сгради).

Компонент автомобилен транспорт	Показател за крайния продукт 20	Показател за крайния продукт 21	Показател за крайния продукт 22	Показател за крайния продукт 23	Показател за крайния продукт 24	Показател за крайния продукт 25	Показател за крайния продукт 26	Показател за крайния продукт 27	Показател за крайния продукт 28
	Брой на уязвимите ползватели на транспорт	Брой на закупените превозни средства с нулеви емисии	Брой на закупените превозни средства с нулеви емисии	Брой на закупените велосипеди	Брой точки за презареждане с гориво и зарядни точки	Намалени или безплатни билети за обществен транспорт (брой на ползвателите)	Допълнителни решения за споделена мобилност и мобилност по заявка (брой на ползвателите)	Допълнителни решения за споделена мобилност и мобилност по заявка (единици)	Специализирана велосипедна инфраструктура, за която се отпуска подпомагане (км)
г) предоставяне на целенасочена, достъпна и финансово достъпна информация, образование, осведомяване и съвети	x								

Компонент автомобилен транспорт	Показател за крайния продукт 20	Показател за крайния продукт 21	Показател за крайния продукт 22	Показател за крайния продукт 23	Показател за крайния продукт 24	Показател за крайния продукт 25	Показател за крайния продукт 26	Показател за крайния продукт 27	Показател за крайния продукт 28
	Брой на уязвимите ползватели на транспорт	Брой на закупените превозни средства с нулеви емисии	Брой на закупените превозни средства с нулеви емисии	Брой на закупените велосипеди	Брой точки за презареждане с гориво и зарядни точки	Намалени или безплатни билети за обществен транспорт (брой на ползвателите)	Допълнителни решения за споделена мобилност и мобилност по заявка (брой на ползвателите)	Допълнителни решения за споделена мобилност и мобилност по заявка (единици)	Специализирана велосипедна инфраструктура, за която се отпуска подпомагане (км)
е) превозни средства и велосипеди с нулеви и ниски емисии, инфраструктура за зареждане с електроенергия и с гориво	x	(x)	(x)	(x)	(x)				(x)
ж) финансово приемлив и достъпен обществен транспорт (…), устойчива мобилност по заявка, услуги за споделена мобилност и възможности за активна мобилност.	x					(x)	(x)	(x)	

Легенда: За общите показатели, отбелязани с (x), държавите членки и Комисията ще трябва да се споразумеят за всеки отделен случай кои мерки, ако има такива, не допринасят за съответния показател и не е необходимо да бъдат отчитани в двугодишния доклад за напредъка.

	Показател за резултатите 29	Показател за резултатите 30	Показател за резултатите 31
	Намаляване на уязвимите ползватели на транспорт (%)	Намаляване на броя на домакинствата в транспортна бедност (%)	Намаляване на емисиите на парникови газове в автомобилния транспорт
г) предоставяне на целенасочена, достъпна и финансово приемлива информация, образование, осведомяване и съвети			
е) превозни средства и велосипеди с нулеви и ниски емисии, инфраструктура за зареждане с електроенергия и с гориво	x	x	x
ж) финансово приемлив и достъпен обществен транспорт (…), устойчива мобилност по заявка, услуги за споделена мобилност и възможности за активна мобилност.	x	x	x

В допълнение — за микропредприятията	Показател за крайния продукт 33	Показател за резултатите 34
	Брой на уязвимите микропредприятия	Намаляване на броя на микропредприятията (%)
а) саниране на сгради	(х)	(х)
б) достъп до финансово достъпни енергийно ефективни жилища, включително социални жилища		
в) декарбонизация чрез електрификация на отоплението и охлаждането в сградите	(х)	(х)
г) предоставяне на целенасочена, достъпна и финансово приемлива информация, образование, осведомяване и съвети	(х)	(х)
д) решения за енергийна ефективност и подходящи инструменти за финансиране в съответствие със социалните цели на фонда	(х)	(х)
е) превозни средства и велосипеди с нулеви и ниски емисии, инфраструктура за зареждане с електроенергия и с гориво	(х)	(х)
ж) финансово приемлив и достъпен обществен транспорт (…), устойчива мобилност по заявка, услуги за споделена мобилност и възможности за активна мобилност.	(х)	(х)

Легенда: За общите показатели, отбелязани с (х), държавите членки и Комисията ще трябва да се споразумеят за всеки отделен случай кои мерки, ако има такива, не допринасят за съответния показател и не е необходимо да бъдат отчитани в двугодишния доклад за напредъка.

Временно пряко подпомагане на доходите (ППД)	Показател за крайния продукт 36	Показател за крайния продукт 37	Показател за резултатите 38	Показател за резултатите 39
	Брой на уязвимите домакинства, които получават ППД	Брой на уязвимите ползватели на транспорт, които получават ППД	Средно ППД на уязвимо домакинство (в евро)	Средно ППД на ползвател на транспорт (в евро)
Член 2 — Мерки за осигуряване на пряко подпомагане на доходите	х	х	х	х

В някои случаи събирането на точни данни за общите показатели може да не е възможно. В такива случаи държавите членки могат да предложат да докладват приблизителни данни, основани на ясна обосновка за невъзможността да се съберат точни данни и на надеждна методика за приблизителна оценка, която следва да бъде предварително съгласувана с Комисията.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Образец на декларацията за управление, която трябва да придружава искането за плащане съгласно член 20, параграф 1

Аз/ние, долуподписаният(те) (фамилно и собствено име, титла или длъжност), ръководител(и) на органа, определен да подписва декларациите за управлението за социалния план за климата за XXX (CCI номер),

въз основа на изпълнението на социалния план за климата за XXX за периода от XX-XX-XXX до YY -YY-YYY, въз основа на моята/нашата собствена преценка, както и на цялата информация, с която разполагам(е) към датата на представяне на искането за плащане на Комисията, включително резултатите от извършените проверки на управлението и от одитите във връзка с разходите, включени в заявленията за плащане, изпратени на Комисията за периода от VV-VV-VVVV до ZZ-ZZ-ZZZZ,

и предвид моите/нашите задължения съгласно Регламент (ЕС) 2023/995,

с настоящото декларирам(е), че:

а) информацията в искането за плащане е представена правилно и е пълна и точна в съответствие с член 20 от Регламент (ЕС) 2023/995,

б) разходите, направени за постигането на напълно реализираните целеви стойности и междинни цели, са в съответствие с приложимото право и са използвани по предназначение;

в) мерките, свързани със задоволително постигнатите по-рано междинни цели и целеви стойности, не са отменени от засегнатата държава членка.

Аз/ние потвърждавам(е), че нередностите, установени в окончателните доклади относно одитите и контрола във връзка с предишни искания за плащане, са надлежно разгледани. Също така потвърждавам(е), че целевите стойности и междинните цели, които са предмет на текуща оценка за тяхната законосъобразност и правилност, са изключени от искането за плащане в очакване на заключението от оценката, за евентуално включване в следващо заявление за плащане.

Освен това потвърждавам(е) надеждността на данните, свързани с показателите, междинните цели и напредъка по изпълнението на плана.

Аз/ние също така потвърждавам(е), че са взети ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите, съобразени с установените рискове в това отношение.

Накрая, потвърждавам(е), че на мен/нас не са ми/ни известни неоповестени проблеми с репутацията, свързани с изпълнението на програмата.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Комуникация и видимост — член 23

Използване и технически характеристики на емблемата на ЕС („емблемата“)

1.1. Емблемата трябва да се поставя на подобаващо видимо място на всички комуникационни материали, свързани с изпълнението на дадена операция, за широката аудитория или за участниците, като например печатни материали или цифрови продукти и уебсайтове, включително мобилни версии.

1.2. Изразът „**Финансирано от Европейския съюз — Социален фонд за климата**“ трябва да се изписва изцяло и да се поставя до емблемата.

1.3. Шрифтът, използван заедно с емблемата, може да бъде някой следните: Arial, Auto, Calibri, Garamond, Trebuchet, Tahoma, Verdana или Ubuntu. Не трябва да се използват курсив, подчертаване или ефекти на шрифта.

1.4. Разполагането на текста спрямо емблемата не трябва по никакъв начин да пречи на емблемата.

1.5. Използваният размер на шрифта трябва да е пропорционален на размера на емблемата.

1.6. Цветът на шрифта трябва да бъде рефлексно синьо, черно или бяло в зависимост от фона.

1.7. Емблемата не трябва да се променя или да се слива с други графични елементи или текстове. Ако в допълнение към емблемата са изобразени и други логотипи, емблемата трябва да бъде най-малко с размера на най-големия от останалите логотипи, измерен на височина или ширина. Освен емблемата не се използва никакъв друг визуален знак за идентичност или лого за указване на подкрепата от ЕС.

1.8. Когато няколко операции се извършват на едно и също място, подкрепяни от един и същ или от различни инструменти за финансиране, или при допълнително финансиране за същата операция на по-късен етап, трябва да се поставя поне една табела или билборд.

1.9. Графичните стандарти за емблемата и дефинирането на стандартните цветове са следните:

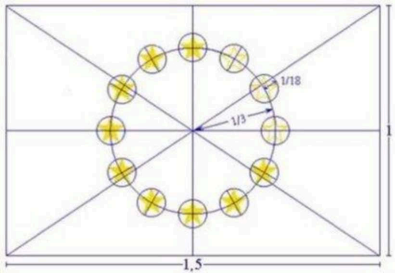
А. ОПИСАНИЕ НА СИМВОЛИКАТА

12 златни звезди, подредени в кръг и представляващи обединението на народите на Европа, на фона на синьо небе. Броят на звездите е определен като числото 12, което е символ на съвършенство и единство.

Б. ОПИСАНИЕ НА ХЕРАЛДИКАТА

Кръг от 12 златни петолъчни звезди върху светло синьо поле, като върховете на звездите не се допират.

В. ОПИСАНИЕ НА ГЕОМЕТРИЯТА

Емблемата има формата на син правоъгълен флаг с крило един път и половина височината на флага. Дванадесетте златни звезди, разположени на равни интервали, оформят невидима окръжност, чийто център е в точката на пресичане на диагоналите на правоъгълника. Радиусът на кръга е равен на една трета от височината на флага. Всяка от звездите има пет върха, които са разположени върху окръжност на невидим кръг, чийто радиус е равен на една осемнадесета част от вертикалната страна на флага. Всички звезди са разположени вертикално, т.е. с един от лъчите сочещ нагоре и два от лъчите опиращи се на невидима линия, под прав ъгъл на пилона на флага. Кръгът е подреден така, че звездите се разполагат като цифри по часовников циферблат. Техният брой е непроменлив.

Г. РЕГЛАМЕНТИРАНИ ЦВЕТОВЕ

Цветовете на емблемата са следните: PANTONE REFLEX BLUE за повърхността на правоъгълника; PANTONE YELLOW за звездите.

Д. ВЪЗПРОИЗВЕЖДАНЕ ПО ЧЕТИРИЦВЕТНАТА ТЕХНОЛОГИЯ

Когато се използва печатна четирицветна технология, двата стандартизирани цвята трябва да се възпроизведат с използването на четирите цвята от четирицветната технология.

PANTONE YELLOW се получава, като се използва 100 % „Process Yellow“.

PANTONE REFLEX BLUE се получава при смесването на 100 % „Process Cyan“ и 80 % „Process Magenta“.

ИНТЕРНЕТ

Pantone REFLEX BLUE съответства на цвят от уеб палитрата RGB:0/51/153 (шестнадесетичен код: 003399), а PANTONE YELLOW съответства на цвят от уеб палитрата RGB: 255/204/0 (шестнадесетичен код: FFCC00).

ВЪЗПРОИЗВЕЖДАНЕ ПО МОНОХРОМНА ТЕХНОЛОГИЯ

С черно: да се очертае повърхността на правоъгълника с черна линия и да се отпечатат звездите, също в черно на бял фон.

Със синьо (Reflex Blue): този цвят се използва 100 % за фон, а звездите се оставят като бял негатив.

ВЪЗПРОИЗВЕЖДАНЕ НА ЦВЕТЕН ФОН

Когато няма друга възможност освен цветен фон, около правоъгълника се поставя бяла линия, чиято широчина е 1/25-а от височината на правоъгълника.

Принципите за използване на емблемата на ЕС от трети страни са изложени в административното споразумение със Съвета на Европа относно използването на европейската емблема от трети страни (ОВ C 271, 8.9.2012 г., стр. 5.).

2. Лицензът за правата върху интелектуалната собственост, посочен в член 49, параграф 6, предоставя на ЕС най-малко следните права:

2.1. право на вътрешно ползване, т.е. правото на възпроизвеждане, копиране и предоставяне на комуникационните материали и материалите за осигуряване на видимост на институциите и агенциите на ЕС, на органите на държавите членки и на техните служители;

2.2. право на възпроизвеждане на материалите за комуникация и видимост по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или отчасти;

2.3. публичното разгласяване на материалите за комуникация и видимост чрез всички средства за комуникация;

2.4. право на публично разпространяване на материалите за комуникация и видимост (или на копия от тях) под всякакви форми;

2.5. право на съхраняване и архивиране на материалите за комуникация и видимост;

2.6. право на преотстъпване на правата във връзка с материалите за комуникация и видимост на трети страни.

СЪКРАЩЕНИЯ И КРАТКИ ЗАГЛАВИЯ

Регламент за общоприложимите разпоредби (РОР) — Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159).

НЗВ — принцип за ненанасяне на значителни вреди (НЗВ) за екологични цели по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852.

Директива за енергийната ефективност — Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (ОВ L 231, 20.9.2023 г., стр. 1).

Директива относно енергийните характеристики на сградите — Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета относно енергийните характеристики на сградите (ОВ L, 2024/1275, 8.5.2024 г.).

Директива за СТЕ — Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

СТЕ2 — новата система за търговия с емисии за сградния сектор, сектора на автомобилния транспорт и допълнителните сектори, установена в глава IVa от Директива (ЕС) 2023/959 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и Решение (ЕС) 2015/1814 относно създаването и функционирането на резерв за стабилност на пазара за системата на Съюза за търговия с емисии на парникови газове (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 134).

Финансов регламент — Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г.).

Фондът, СФК — Социален фонд за климата.

ОРГО — Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (Общ регламент за групово освобождаване, ОРГО) (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1).

Регламент относно управлението — Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

МФР — многогодишна финансова рамка

План(ове), СПК — Социален(ни) план(ове) за климата

Регламент за МВУ — Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

Регламент за СФК — Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социален фонд за климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060 (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 1).

Регламент за таксономията — Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 1).